ÉRTESITŐ

AZ

UNITÁRIUS VALLÁSKÖZÖNSÉG ISKOLÁIRÓL

AZ 1884—85-IK TANÉVBEN.

A NEVELÉSÜGYI BIZOTTSÁG MEGBIZÁSÁBÓL

szerkesztette:

KOVÁCS JÁNOS,

igazgató-tanár.

VI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁRT,

NYOMATOTT A „MAGYAR POLGÁR“ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1885.

ÉRTESITŐ

AZ

UNITÁRIUS VALLÁSKÖZÖNSÉG ISKOLÁIRÓL

AZ 1884—85-IK TANÉVBEN.

A NEVELÉSÜGYI BIZOTTSÁG MEGBIZÁSÁBÓL

szerkesztette:

KOVÁCS JÁNOS,
igazgató-tanár.

VI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁRT,
NYOMATOTT A „MAGYAR POLGÁR“ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1885.

A) KOLOZSVÁRI FŐTANODA.

I. Főfelügyelet.

Az iskola feletti felügyeletet gyakorolja az „Egyházi Főtanács“; közvetlen pedig a Kolozsvárt székelő „Egyházi Képviselő-Tanács“.

II. Iskolai igazgatóság.

Elnökök: Felügyelő gondnokok: Dr. Brassai Sámuel, egyetemi nyug. tanár, a Magy. T. Akad. r. tagja.
" " Hajós János, miniszteri tanácsos.
" " Kőváry László, a Magy. Tud. Akad. l. tagja.
" " P. Horváth Kálmán.
Előadó: Kovács János, igazgató.
Jegyző: Boros György.
Tagjai: a felügyelő gondnokok és a rendes tanárok.

a) Végrehajtó közegek.

Igazgató: Kovács János.
Iskola-főnök: Kanyaró Ferencz, pap- és tanárjelölt.
Ellenőr: Fazakas Lajos, papjelölt.
Iskola-gazda: Gálfalvi János, III. papnöv.

b) Iskolai esküdtszék.

Elnök: Kanyaró Ferencz.
Tagok: Fazakas Lajos, papjelölt; Osváth Gábor és Péter János III. papnöv.; Ajtai János, Csifó Salamon, Ürmösi Sándor, Fekete Domokos, Lőrinczi István, Gyöngyösi Lajos II. papnöv.

III. Iskolai kórház.

Rendes orvos: Dr. Gálffy Endre.
Felügyelő: Kovács János, igazgató-tanár.

IV. Tanári és tanitói személyzet s az általuk előadott tantárgyak.

a) A papnevelő intézetben.

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
1	*Ferencz József,* püspök és r. tanár.	1857 püspökké választatott 1876	Symb. theologia. Unitár. egyh.-tört. és Liturgika . . Egyházi szónoklattan . . Szónoklati gyakorlatok	III. I. I. II. III.	2 2 1 1	6	A vallásközönség iskoláinak főfelügyelője
2	*Nagy Lajos,* r. tanár.	1857	Egyet. egyh. történelem	I. II.	3	3	Lásd alább.
3	*Kovács János,* r. tanár.	1872	Angolnyelv	I. II. III.	2 2 2	6	Lásd alább.
4	*Péterfi Dénes,* lelkész és r. tanár.	1876	Vallásbölcsészet	I. II. III.	1	1	Kolozsdobokakőri jegyző, a „K. Magvető" szerkesztője, az ifj. „olv. önképzőkör" védnöke.
5	*Boros György,* r. tanár.	1879	Hébernyelv „ Ó-szövetségi bibliai bevezetés . . . . Bibliai theol. Erkölcstan . .	I. II. I. II. I. II. II. III.	3 2 3 3 2	13	Főtanodai könyvtárnok, az igazgatósági s nevelésügyi gyülések jegyzője, a papn. „Önképző-körének" védnöke.
6	*Mózes András,* lelkész és r. tanár.	1881	Unitárius egyh. jog	I. II.	2	2	Pénzügyi jegyző.
7	*Dr. Bartók István,* póttanár.	1884	Egészségtan	III.	2	2	Lásd alább.
8	*Stöger Béla,* szaktanár.	1876	Hármonia	I. II. III.	2	2	Lásd alább.

b) A gymnasiumban.

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kineveztetés ideje	Tantárgyak, melyeket elő-adott	Osztályok, melyek-ben elő-adott	Órák száma heten-ként	Órák száma összesen	Észrevételek
1	*Kovácsi Antal,* r. tanár.	1857	Latinnyelv	V. VI. VII. VIII.	4 4 3 3	14	Közigazgatási és tanügyi jegyző
2	*Pap Mózes,* r. tanár.	1857	Mennyiségtan	IV. V. VI. VII. VIII.	3 3 3 3 2	14	A VIII. osztály főnöke.
3	*Nagy Lajos,* r. tanár.	1857	Görögnyelv " Irálytan Költészetttan Szónoklattan	VII. VIII. IV. V. VI.	2 2 3 3 2	12	Egyh. főjegyző, kolozsdoboka kö-ri esperes és a dalárda védnöke.
4	*Benczédi Gergely,* r. tanár.	1866	Fizikai földr. Természettan Vegytan Ásványtan	III. VII. VIII. V.	2 4 4 3	13	Egyh. pénztárnok a természettani szertár őre és a VII. oszt. főnöke.
5	*Kovács János,* r. tanár.	1872	Magyar tör-ténelem Egyetemes történelem Szónoklati gyakorlat	VIII. VII. VI. VI. VII. VIII.	3 3 3 1	10	Igazgató-tanár, kórház-felügyelő, a kolozsvári m. k. tud. egyetemen az angol nyelv m. t. és a „K. Magve-tő" szerkesztője. Lásd fennebb.
6	*Ulár Pál.* r. tanár.	1873	Görögnyelv Latinnyelv	V. VI. IV.	5 4 5	14	Az V. és VI. gymn. o. főnöke s az alosztályuak olvasó egyletének védnöke.
7	*Péterfi Dénes,* lelkész és r. tanár.	1876	Vallástan Hittan Bölcselem Prédikáczió	IV. VI. VII. VII. VIII. VI. VII. VIII.	1 2 3 1	7	Lásd fennebb.
8	*Boros György,* r. tanár.	1879	Erkölcstan	V.	1.	1	A vasárnapi vallásoktatás vezetője.

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
9	*Mózes András,* lelkész és r. tanár.	1881	Magyar irod. történet	VII. VIII.	3 3	6	Lásd fennebb.
10	*Dr. Bartók István,* póttanár.	1873	Állattan " " Növénytan	VI. II. I. IV.	3 2 2 2	9	A kolozsvári polgári iskolában r. tanár.
11	*Benedek Áron,* póttanár.	1874	Számtan	I. II.	3 3	6	A kolozsvári m. k. tanitónőképezde r. tanára.
12	*Czirják Albert,* póttanár.	1882	Németnyelv	V. VI. VII. VIII.	3 3 2 2	10	A kolozsvári polg. iskolában r. tanár.
13	*Kanyaró Ferencz,* köztanitó.	1883	Földrajz " " Történelem Vallástan	I. II. III. IV. I. II. III.	3 3 3 2 3	14	Isk. főnök, pap- és okl. tanárjelölt; a II. gymn. o. főnöke.
14	*Ürmösi Gyula.* köztanitó.	1884	Németnyelv	II. III. IV.	3 4 3	10	Okl. tanárjelölt, a IV. gymn. oszt. főnöke.
15	*Boros Sándor,* köztanitó.	1884	Mértan	III.	3	3	Tanárjelölt.
16	*Péterfi Lajos,* köztanitó.	1881	Magyarnyelv	I. II. III.	4 3 3	10	Okl. tanárjelölt s az I. gymn. o. főnöke.
17	*Ptacsnik József.* köztanitó.	1883	Latinnyelv	I. II. III.	5 5 5	15	Okl. tanárjelölt; a III. gymn. oszt. főnöke.
18	*Sárdi József,* szaktanitó.	1881	Egyházi ének	III. IV. V.	2	2	A kolozsvári ekklézsiának kántora.
19	*Kőváry Endre,* szaktanitó.	1870	Mértani rajz Szabadk. rajz	I. II. III. IV.	2 2	4	Képiró

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kineveztetés ideje	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
20	*Stöger Béla,* szaktanár.	1881	Hármonia	VI. VII. VIII.	3	3	A kolozsvári állami tanitónőképezdében r. zene- és énektanár.
21	*Ajtai János,* szaktanitó.	1883	Műének Egyházi ének Orgonázás	III. IV. V. I. II. önként. tanulóknak	2 2 2	6	II. papnöv. és segéd kántor.
22	*Móricz Ferencz,* szaktanitó.	1884	Szépirás	I. II. III.	2	2	Lásd alább.
23	*Albert Károly,* szaktanár.	1883	Testgyakorlat	I. II. III. IV. V. VI VII. VIII	2 2 2	6	Torna-tanár a városi torna-vivodában.

c) Az elemi iskolában.

1	*Fazakas Lajos,* köztanitó	1883	Minden tantárgyat a	4. el. o.	14	14	Papjelölt, isk. ellenőr s a 4. e. oszt. főnöke.
2	*Osváth Gábor.* köztanitó.	1884	Minden tantárgyat a	3. el. o.	16	16	III. éves papnöv. s a 3. el. o. főnöke.
3	*Móricz Ferencz,* köztanitó.	1884	Minden tantárgyat az Rajz Irás	1. 2. e. o. 3. 4. e. o. 3. 4. e. o.	16 2 1	19	Okl. tanitó-jelölt, az 1. és 2. el. oszt. főnöke.
4	*Ajtai János,*	1883	Egyházi ének	1—4. el.	2	2	Lásd fennebb.

V. Magán-tanitás.

Főtanodánkban magántanitási rendszer van benlakással. Iskolai törvényeink értelmében magántanitói felügyelet alatt állanak — az igazgató ellenőrzése mellett — az öt gymn. oszt. és a négy elemi oszt. növendékei.

Magántanitással foglalkoznak: a tanárjelöltek, köztanitók, papjelöltek, papnövendékek és a gymnasiumban a felosztályuak.

A kik javadalomban részesülnek, kötelesek a fizetésre képtelen szegény tanulók közül egynek oktatását ingyen elvállalni.

VI. A tanterv táblázatos átnézete.

a) A papnevelő intézetben.

	Osztályonként heti óraszám.			
	III.	II.	I.	Együtt
Erkölcstan	2	2	—	4
Az unitárius egyház története és Symbolica theologia (féléves tantárgyak)	2	—	—	2
Bibliai theologia	—	3	3	6
Vallásbölcsészet	1	1	1	3
Paptan és egyházszertartástan (féléves tárgyak)	2	—	—	2
Ó-szövetségi bibliai bevezetés . .	—	3	3	6
Egyház-történelem	—	3	3	6
Unitárius egyházjog	—	2	2	4
Héber nyelv	—	2	3	5
Angol nyelv	2	2	2	6
Egyházi szónoklattan	—	—	1	1
Szónoklati gyakorlatok	1	1	1	3
Egészségtan	2	—	—	2
Harmonia	2	2	2	6
	14	21	21	56

Megjegyzés: A papnöveldei tanfolyam összes tantárgyai közül a theol. encyclopoedia, bölcsészet, történelem és az egyet. egyházjog váltakozás nyomán nem adattak elé.

b) A gymnasiumban.

	Osztályonként heti óra szám								
	VIII.	VII.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Együtt
Vallás . . .	—	2	2	1	1	1	1	1	9
Magyar nyelv .	3	3	2	3	3	3	3	4	24
Német nyelv .	2	2	3	3	4	3	3	—	20
Latin nyelv .	3	3	4	4	5	5	5	5	34
Görög nyelv .	2	2	4	5	—	—	—	—	13
Földrajz . . .	—	—	—	—	—	3	3	3	9
Történelem . .	3	3	3	—	2	—	—	—	11
Mennyiségtan .	2	3	3	3	3	3	3	3	23
Természetrajz .	—	—	3	3	2	—	2	2	12
Természettan .	—	4	—	—	—	2	—	—	6
Vegytan . . .	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Bölcsészet . .	3	3	—	—	—	—	—	—	6
Szépirás . .	—	—	—	—	—	2	2	2	3
Mértani rajz .	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Szabadkézi rajz	—	—	—	—	2	2	—	—	4
Harmonia . .	2	2	2	—	—	—	—	—	6
Műének . . .	—	—	—	1	1	1	—	—	3
Egyházi ének .	—	—	—	1	1	1	1	1	5
Tornászat . .	2	2	2	2	2	2	2	2	16
	26	29	28	26	26	28	27	25	215

c) Az elemi iskolában.

	Osztályonként heti óra szám.				
	4.	3.	2.	1.	Együtt
Vallás	2	3	3	3	11
Magyarnyelv	3	3	4	—	10
Beszéd- és ért. gyakorlat	—	—	—	2	2
Irva-olvasás	—	—	—	4	4
Földrajz	3	3	2	—	8
Számtan	4	4	3	3	14
Természetrajz	2	3	3	3	11
Irás	1	1	1	1	4
Rajz	2	2	1	1	6
Ének	1	1	1	1	4
	18	20	18	18	74

VII. A tanterv és tananyag mindkét félévre vonatkozó vázlatos kimutatása.

a) A papnevelő intézetben.

III. éves papnövendékek.

Symbolica theologia. Székely Mózes kézirati tankönyve nyomán. Első félévben. Het. 2 órán.

Az unitárius egyház története. Ferencz József kézirati tankönyve után. Első félév. Het. 2 órán.

Erkölcstan Boros György k. i. tankönyve után. Het. 2 órán.

Vallásbölcsészet. Kovács Ödön k. könyve nyomán. Első félév: A természeti állapotban élő népek vallása. A turániak vallása. Az árja népcsalád vallása. Brahmanismus. Buddhismus. II. félév: Folyt. A zend-faj, a germanok, görögök és rómaiak vallása. A sémi népcsaládok vallása. Het. 1 órán.

Paptan. (Cura pastoralis.) Ferencz József kézirati tankönyve után. Második félévben. Het. 2 órán.

Egyházszertartástan. (Liturgica.) Ferencz József kézirati tankönyve után. Második félév. Het. 2 órán.

Angol nyelvtan. Mindkét félévben: Ransbourgh olvasókönyvéből forditások magyarra s magyar olv.-könyvekből angolra. Het. 2 órán.

Szónoklati gyakorlatok. Félévenként 3 házi dolgozat s egy-egy szóbeli előadás. Het. 1 órán.

Egészségtan. K. K. „Erisman“ népszerü egészségtan. A levegő, a lakás, ruházat, tisztaság, bőrápolás, táplálék, italok. A munka. Az érzékszervek és gondozásuk. Szokás. Lelkiindulatok. Szenvedélyek. Különböző foglalkozásmódok. Életmentés. Első segélynyujtás rögtöni baleseteknél. Első segélynyujtás a mérgezéseknél. Legfontosabb közegészségügyi szabályok, különös tekintettel a gyakoribb járványos betegségekre. Het. 2 órán.

Harmonia. Het. 2 órán.

Megjegyzés. A III. éves papnöv. a „kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetbe“ kertészeti gyakorlatokra is jártak Ritter Gusztáv főkertészhez.

II. éves papnövendékek.

Bibliai theologia. Boros György k. i. tankönyve után. Het. 3 órán.

Ó-szövetségi bibliai bevezetés a tanár előadása után. Het. 3 órán.

Erkölcstan. Mint a III. évesek.

Unitárius egyházjog. Mikó Lőrincz kézirati tankönyve szerint. Het. 2 órán.

Vallásbölcsészet. Mint a III. év.

Egyet. egyh. történelem. Egész évben a reformátióig. K. k. Varga Lajos. Egyet. egyh.-történelem. Het. 3 órán.

Héber nyelv. Genesis I—XIV. fej. Zsolt. I—IV. Kritikai és exegetikai jegyzetekkel kisérve.

Angol nyelv. K. k.: Dallos Gy. „Angol nyelvtana". Elbeszélések és költemények forditása magyarra és magyarról angolra. Het. 2 órán.

Szónoklati gyakorlatok. Félévenként 3—3 házi dolgozat s egy-egy szóbeli előadás. Het. 1 órán.

Hármonia. Het. 2 órán.

I. éves papnövendékek.

Bibliai theologia. Mint a másod évesek.

Ó-szövetségi bibliai bevezetés. Mint a II. évesek.

Egyetemes egyh. történelem. Mint a II. évesek.

Valllásbölcsészet. Mint a III. és II. évesek.

Héber nyelv. Grammatikai gyakorlatok. K. k. Ballagi Héber nyelvtana. Het. 3 órán.

Angol nyelv. Az angol nyelvtan elméletileg és gyakorlatilag. Dallos Gy. kézikönyve szerint. Het. 2 órán.

Egyházi szónoklattan. Mitrovics Gyula „Egyházi szónoklattan" czimü könyve nyomán. Het. 1 órán.

Szónoklati gyakorlatok. Félévenként 3—3 irásbeli dolgozat s egy-egy szóbeli előadás. Het. 1 órán, a II., III-ad évesekkel.

Hármonia. Het. 2 órán.

b) A gymnasiumban.

VIII. gymn. osztály.

A magyar irodalom. K. k. Beöthy Zsolt. Magy. irod.-történet. Első félév: I. kötet egészen. Második félévbe II. kötet. Irásbeli dolgozatok voltak, I. félév: 4. Miért szükséges az anyanyelv alapos tanulása. — A magy. irodalmi művek alaki s tartalmi ismertetése. Mi által teheti az ember magát érdemessé az utókor hálájára. Kazinczy F. szépirodalmi méltatása. II. Félév. 3. Mit és hogyan kell olvasni. — Az egyetértés, mint a nemzeti nagyság feltétele. — Emlékbeszéd Petőfi felett — s ezenkivül egy érettségi. Het. 3 órán.

Német nyelv. Olvasókönyv: Lüben u. Nacke „Deutsches Lesebuch" (VI. kötet) czimü könyvből magyar költői s prózai müvek olvasása s tárgyalása, tekintettel az egyes műfajokra. (Goethe, Schiller, Herder, Pestalozzi, Lessing stb.) kapcsolatban ez irók életrajzi ismertetésével. Irásbeli dolgozatok. Szemelvények: I. félév: 48, 54, 68, 70, 65, 38, 81. II. félév: 84, 8, 9, 46, 47, 52, 66, 112, 113, 53, 111, 129, 134 számuak. Het. 2 órán.

Latin nyelv. I. félév: Tacitus Agricola egészen. Germania szemelvényesen. II. félév: Horatius ódái szemelvényesen; carmen seculare, epistola ad Pisones és 1 satyra. Magán olvasmány és forditás: Cicero Laelius. Het 3 órán.

Görög nyelv. Mindkét félévben Platon Kritonját és az Apologia egy részét. Edit. C. Herman. L. Het. 2 órán.

Történelem. K. k. Dr. Ribáry Ferencz „Magyarország oknyomozó történelme. I. félév: A mohácsi vészig 1526. II. félév: 1526-tól napjainkig. Ezzel kapcsolatban a magyar alkotmány fejlődésének s a nemzeti müvelődésnek történelme is előadatott. Het. 3 órán.

Mennyiségtan. K. k. Mocnik-Szabóky Algebrája és geometriája. I. félév: Progressiók, ezeknek a kamatos kamatszámitásra való különféle alkalmazásai. Kapcsolástan, ennek a kéttaguak hatványozására való alkalmazása. (Newton kéttaguakról való tantétele.) Valószinüség számitás elemei. II. félév: Trigonometria. Het. 2 órán.

Vegytan. K. k. Roscoe-Lengyel „A vegytan alapvonalai“ Pest, 1871. I. félév: a nem-fémek és a fémek közül az égvényfémek, az égvényes földfémek és a földfémek vegyei. II. félév: a többi fémek és a szerves vegyek közül a nevezetesebbek. Mindkét félévben számitási feladatok. Het. 4 órán.

Bölcselem. I. félév: Erkölcstan. K. k.: Dr. Télfy Ethicája. II. félév: Észjogtan. K. k.: Dr. Brassai Sámuel kéziratban levő munkája. Het. 3 órán.

Hármonia. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

VII. gymn. osztály.

Hittan. K. k. Ferencz József Vallástanitás tankönyve. I. félév: Bevezetés. Az Istenről. Az emberről. II. félév: Jézusról. Az egyházról. A szertartásokról. Het. 2 órán.

Magyar irodalom története. K. k. Beöthy Zsolt A magyar irodalom története. I. félévben 4 irásbeli dolgozat volt, u. m.: Melyek az ifju legnemesebb örömei. — Mátyás király és kora, irodalmi szempontból. — Munka és akarat mindent legyőzhet. — Zrinyi irodalmi munkásságának méltatása. II. félévben 3. A hanyagság a tanulóra káros. Az ember jellemének alkotására minő tényezők folynak be. Tavaszi gondolatok. Het. 3 órán.

Német nyelv. Olvasókönyv: Lüben u. Nacke „Deutsches Lesebuch VI. k.-ből a két félévben összesen 17 olvasmány, kapcsolatban e szemelvények szerzőinek életrajzi ismertetésével. Het. 2 órán.

Latin nyelv. I. félév: Cicero pro Milone et pro Ligario. II. félév: Virgilius: Aeneis lib. I. II. Het. 3 órán.

Görög nyelv. Első és második félévben Homér Ilias VI. és VIII. énekeinek forditása s több verssornak könyvnélküli betanulása. Het. 2 órán.

Történelem. K. k. Ladányi Gedeon: „Világtörténelem"; megfelelő térképekkel. I. félév: A középkor egészen, az uj-korból a fölfedezések s ezeknek hatása az európai államéletre. A reformátio keletkezése; elterjedésének oka és hatása. II. félév: A németalföldi szabadságharcz idejétől egész napjainkig. Mind a közép-, mind az ujkorban az egyes népek müvelődésére különös figyelem volt forditva. Het. 3 órán.

Mértan. K. k: Mocznik-Szabóky Mértana. I. félévben: A síkmértan végéig, alakitási és számitási feladatokkal. II. félév: A testmértan végig, gyakorlati számitási példákkal. A trigonometria elemei. Het. 3 órán.

Természettan. K. k.: Kisérleti Természettan, középtanodák számára Kunzek után dr. Abt Antal. I. félév.: A testek közös tulajdonai: a hőről; a szilárd testek egyensulyáról és mozgásáról, erőmüvek, stb. A csepfolyós testek egyensulya. II. félév: A terjengős testek egyensulya, delejesség, villanyosság, hangtan, fénytan. Hetenként 4 órán.

Bölcselem a VIII. osztálylyal. Het. 3 órán.

Hármonia. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

VI. gymn. osztály.

Hittan. A VII. osztálylyal. Het. 2 órán.

Magyar nyelv. Szónoklattan. K. k. Névi László „Irásmüvek elmélete." Het. 2 órán. Félévenként 3—4 irályi dolgozat, u. m.: 1. A tanulásról (párbeszéd.) 2. A testgyakorlásról. 3. A kolozsvári veteményes piacz (alexandrinban). 4. Üdvözlet a szülőföldhez. 5. Tavasz virágai (vers). 6. Musis et virtutibus (oratio). 7. Tett az idő élete, a tett nélküli percz halál, a ki tétlenül él, az félig halva teng. (Oratio.)

Német nyelv. Olvasókönyv: Lüben u. Nacke „Deutsches Lesebuch" V. k.-ből a két félévben összesen 18 olvasmány, különös tekintettel az igék egyszerü és összetett időalakjaira. Az erős hajlitásu igék ismétlése. Irásbeli dolgozatok. Het. 3 órán.

Latin nyelv. I. félév: Salustius: De coniuratione Catilinae. II. félév: Virgilius, Georgicon I—IV. könyv szemelvényesen, I. és V. eccloga. Forditási gyakorlatok latinból magyarra. Het. 4 órán.

Görög nyelv. K. k.: Szamosi Görög nyelvtan és olvasókönyv; Horváth-Schenkl Chrestomathia. I. félév: Az alak- és igetan általános ismétlése után a μι végü és rendhagyó igék. Az olvasókönyv III. részéből 8 drb s a IV. részből az Argonauták, összekötve az előforduló főbb mondattani szabályok magyarázatával, folytonos elemzéssel és szók betanulásával. Két hetenként egy iskolai irásbeli forditmány. — II. félévben: Xenophon Anabasis-ából az I. és II. fejezet. Többi mint az I. félévben. Het. 4 órán.

Történelem. K. k. Ladányi Gedeon: „Világtörténelem"; megfelelő térképekkel. I. félév: Ázsia és Afrika főnépei, a görögök

és macedonok történelme. II. félév: A rómaiak történelme. Különös figyelem volt az illető népek műveltségi állapotára. Het. 3 órán.

Mennyiségtan. K. k. Mocznik-Arenstein Algebrája. I. félév: Hatványozás. Gyökvonás. Logarithmusok s ezeknek szorzás-, osztás-, hatványozás- és gyökvonásra való alkalmazása. Elsőrendü egyenletek egy és több ismeretlennel. II. félév: Másodrendü tiszta és vegyes egyenletek. A másodrendü egyenletek, teljes elmélete. Oly felsőbbrendü egyenletek, melyeket át lehet alakitani másodrendüekké. Oly egyenletek, melyekben az ismeretlen mint kitevő, ugy fordul elő. Progressiók. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k. Kriesch János: A természetrajz vezérfonala. Állattan. I. félév. Az állatok testének szerkezete és élete a szervek leirásával, az ember szerveinek megfelelő és bővebb tárgyalása alapján. A gerinczes állattypusoknak főbb csoportjai. Madarak. Hüllők és halak. — II. félév: Puhányok, izlábuak, rákok, férgek, tüskebőrüek, ürbelüek, elsőkék. Het. 3 órán.

Hármonia. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

V. gymn. osztály.

Erkölcstan. Elméleti és gyakorlati erkölcs. Kézirati tankönyv. Het. 1 órán.

Magyar nyelv. Költészettan. K. k.: Névi László: „Irásmüvek elmélete.“ I. félév: „Alapfogalmak.“ Verstan, rimtan, stb. II. félév: A költői irály fajai és a költészet fajai. Mindkét félévben tárgyszerü dolgozatok, tekintettel a rithmusra, rimre, rimhelyezésre vagy műfajokra. Het. 3 órán.

Német nyelv. Olvasókönyv: Lüben u. Nacke „Deutsches Lesebuch“ V. k.-ből mindkét félévben összesen 21 olvasmány; öszszekötve a mondat- s nyelvtan rendszeres áttekintésével. Mindkét félévben irásbeli dolgozatok. Het. 3 órán.

Latin nyelv. I. félév: Cornelius Neposból 5 fejezet. II. félév: Ovidiusból szemelvényesen, nagyobbára könyv nélkül. Iskolai forditmányok. Het. 4 órán.

Görög nyelv. K. k. Szamosi János görög nyelvtana és olvasókönyve. I. félév: Az alaktan. A betük ismertetése és a hangsulyos olvasás általános szabályai után a három névragozás, melléknevek fokragozása, igehatározók, névmások, számnevek, összekötve az olvasókönyv I. részéből 9 drb. forditandó gyakorlat és erkölcsi mondások, II. részéből 15 drb mese és adoma szó- és irásbeli forditásával, szók elemzése és folytonos elemzéssel. Két Hetenkint egy iskolai irásbeli forditmány. II. félévben: Igetan. Az egyes idők képzése a μι végzetü igékig. Az olvasókönyv II. részéből több darab; többi mint az I. félévben. Het. 5 órán.

Mennyiségtan. K. k. Brassai Sámuel. Algebrai gyakorlatok. I. és II. félév: Hatványozás. Kéttaguaknak magasabb positiv egész hatványai. (Pascal-féle háromszög.) Hatványmennyiségekkel való szá-

molások. Negativ kitevők, törtkitevők. Négyzetgyök. Köbgyök. Számolás gyökmennyiségekkel. Logarithmusok. Het. 3 órán.

Ásványtan. K. k. Kriesch Jánostól. I. félév: Az ásványok alaki és természettani tulajdonságai; az I—IV. osztályba sorozott ásványok ismertetése. II. félév: az V—VI. osztály ásványai és a földisme egészen. Het. 3 órán.

Egyházi ének. Het. 1 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

IV. gymn. osztály.

Vallás. K. k. Ferencz J. „Unitárius káté.“ Het. 1 órán.

Magyar nyelv. K. k. Névi László „Irálytan“. Első félévben nyelv-, próza fajai. Irálytan stb. Második félévben szemlélhetőség tényezői — képletek, alakzatok stb. Közbe-közbe irálygyakorlatok. Het. 3 órán.

Német nyelv. K. k. Brassai „Okszerü vezér“ II. k. Magyar mondattani ismeretekre alapitott mondatalkotás, mondatfűzés fő- és mellékmondatokkal, az azokra vonatkozó főbb szabályok és szórend megismertetésével. Körmondatok főbb nemei s azok elemzése és értelmezése. A német nyelvtan alak- és mondattanának ismétlése. Minden két hétben zárthelyi irásbeli dolgozatok magyarból németre és viszont. Olvasó könyvül Ballagi K. „Német olvasókönyve“ használtatott. Het. 4 órán.

Latin nyelv. K. k. Schultz Ferdinánd Kisebb latin nyelvtana és Elischer József Latin olv. könyve. I. félévben: A mondattan általános ismétlése után az időtan használata tüzetesen; római naptár. Olvasmány Liviusból: Lib. I. cap. 1—20; alak-, tárgyi és mondattani magyarázatokkal, a római államélet rövid ismertetésével s az iró életrajzával, szók és sajátságos kifejezések betanulásával. Hetenként egy iskolai irásbeli dolgozat. II. félévben: Hang- és versmértan. Olvasmány Phaedrus meséiből, 7 drb, és Ovidiusból: Romulus és Remus megmentése, Róma alapitása és Remus halála, Phaeton egy része, bevezetésül a költői olvasmányokhoz; többi mint az I. félévben. Het. 5 órán.

Történelem. K. k. dr. Török István „Magyarország történelme“. A növendékek lerajzolták a magy. birodalom tört. térképét is. Het. 2 órán.

Mennyiségtan. K. k. Brassai S. Algebrai gyakorlatok. I. félév: Bevezetés a betüszámtanba. Összeadás, kivonás, szorzás, osztás egész számokkal. II. félév: Ugyanazon müveletek törtszámokkal. Tizedes törtek, láncz- és közelitő törtek. Arányok. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k. Kriesch-Simkovich növénytana. A virágos növények morphologiája, virág, virágzat és gyümölcs és termés-alakok. Linné rendszere. II. félév: A növény élete; a sejt, a szövetek, az edények. Az osztályozás és csoportositás elvei a kettős no-

menclatura. A virágtalan növények főbb csoportjai. A növényregiók vázlata. A növénytan rövid történelme. Het. 2 órán.

Egyházi ének. Het. 1 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

III. gymn. osztály.

Vallás. K. k. Ferencz József „Unit. káté". Első félévben a bevezetéstől (1—20 lapig) a hit tárgyáig; a második félévben: az Istenről (20—43 lapig). Het. 1 órán.

Magyar nyelv. K. k. Ihász Gábor „Magyar nyelvtana". Olvasókönyv a Bodnár-Iványi-féle II. része. Tananyag: a mondattan meghatározása; a mondatok nemei; szókötés; mondatfűzés; mondatjelek; mindezek szabályainak elemzés közben begyakorlása; szavalmányok; a hazai történelemből vett tárgyu olvasmányok elbeszélése; a nevezetesebb polgári ügyiratok; közórai és házi irásbeli dolgozatokul: a tárgyból feladott kérdések megoldása, egyes szabályokra példák irása, költemények prózára áttétele; önálló leirások és polgári ügyiratok szerkesztése. Het. 3 órán.

Német nyelv. K. k. Brassai „Okszerü vezér" II. rész. A mondatok tovább bővitése mindenféle jelzőkkel. Összevont mondatok. Kéthetenként zárthelyi irásbeli dolgozatok, magyarról németre és viszont. Het. 3 órán.

Latin nyelv. K. k. Schultz F. „Latin nyelvtan". A mondatok osztályozása. Mondattan részletesen. Esettan. Az idők és módok használata. Infinitivus. Participium. Supinum. Emlézésül elmés versek és olvasmányok. Hetenként irásbeli dolgozatok. Het. 5 órán.

Földrajz. K. k. Brassai Sámuel földiratának második, vagy polgári része. Buzogány Árontól. I. félév: Európa államainak földirata. II. félév: Ázsia, Áfrika, Amerika, Ausztrália államainak pol. földirata. A rajzoltató módszer szerint, térképek készitésével egyetemben. Het. 3 órán.

Mennyiségtan. K. k. Mocnik-Szabóky „Mértani Nézlettana". Első félévben: Alapfogalmak az idomokról. A testeknek, lapoknak, stb. összefüggése. Egyenes vonalokról. Szögek. Háromszögek. A négyszögek és sokszögek. Második félévben: A másodhatványozás és gyökvonás magyarázat után. Az egyenes vonalu idomok nagyságának mérése. A kerület és terület ált. fogalma és meghatározási módja. Szögek, idomok alakitása és mérése. Het. 3 órán.

Fizikai földrajz. K. k. Dr. Schmidt Ágoston. I. félévben: A fizika főbb törvényei. A föld mint világtest. II. félévben: A földgömb szárazza, vize és légköre. Het. 2 órán.

Egyházi ének. Het. 1 órán.

Műének. Het. 2 órán.

Irás. Het. 2 órán.

Szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

II. gymn. osztály.

Vallás. K. k. Nagy Péter ó-szövetségi „Szenttörténetek“. Het. 1 órán.

Magyar nyelv. K. k. Ihász Gábor Nyelvtana, olvasókönyv a Bodnár-Iványi-féle I. része. Tananyag: a viszonyszók bővebb megismerése; a szóalkotás módjai- és szabályainak különösen elemzés közben begyakorlása, mindig főtekintettel a szóragozás és szóképzés összevetésére, szavalmányok; olvasmányok elbeszélése; közórai és házi irásbeli dolgozatokul: a tárgyból feladott kérdésekre feleletadás, meghatározott nyelvalakok mondatokba foglalása, a már megtanult képzőkkel szók alkotása, olvasmányok és elbeszélő költemények tartalmának leirása emlékezetből. Het. 3 órán.

Német nyelv. K. k. Brassai „Okszerü vezér a német nyelv tanitásában.“ I. részből 101—156. §-ig. II. részből 157—200. §-ig. Forditás mondattani alapon, valamennyi beszédrész felkarolásával. Erős és gyenge igék ragozása. Fokragozás. Helyesirási gyakorlatok. A szórendi, szóvonzati és szóképzési főbb szabályok megismertetése. Kéthetenként irásbeli dolgozatok. Het. 4 órán.

Latin nyelv. K. k. Schultz F. „Latin nyelvtan“. I. félév: Igeragozás részletesen. A rendhagyó volo, nolo, malo. Gyakorlati forditás latinból magyarra s viszont. II. félév: Verba defectiva et impersonalia. A rendestől eltérő igeragozás részletesen gyakorlati példákkal. Igeszármaztatás; de particulis. Kéthetenként isk. és házi feladat. Het. 5 órán.

Földrajz. K. k. „Brassai Sámuel Földirata“. I. félév: Afrika, Amerika és Ausztrália természeti, föld- és talajviszonyai, éghajlati, növényzeti s állati viszonyok s a néprajz alapvonalai. II. félév: „Brassai Sámuel Földiratá“-nak második vagy polgári részéből a „Magyar birodalom“-ra vonatkozó rész a rajzoltató módszer szerint. Évközben térképek felvételében való oktatás, azok készitése és gyakorlása. Het. 3 órán.

Mennyiségtan. K. k. dr. Mocnik számtana. I. félév: Viszonyok, arányok, egyszerü hármas szabály. II. félév: Összetett viszonyok és arányok, összetett hármas szabály; társasági, vegyitési és lánczszabály. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k. Kriesch „Természetrajz elemei“. A hüllők, kétéltüek és halak természetrajza. A rovarok, férgek, puhányok, ürbelüek és elsőczék typusaiból a jellemzőbbek összehasonlitó módon tanitva. A tavaszi-nyári időszakban: a növényrendek ismertetéséhez szükséges egyéniségek ismertetése, összehasontása a rokonokkal. A tanult alakok csoportositása. Het. 2 órán.

Egyházi ének. Het. 2 órán.

Szépirás. Het. 2 órán.

Mértani és szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

I. gymn. osztály.

Vallás. K. k. Ujszövetségi „Szenttörténetek“, Nagy Péter. Het. 1 órán.

Magyar nyelv. K. k. Ihász Gábor Magyar nyelvtana. Olvasókönyv Bodnár és Iványi. Tananyag: a nyelvtan meghatározása, a szóhangok (betük) osztályozásai, szómegszakitás, a helyesirás főbb elvei, szótan, a névszók alaktana, az igék alaktana, a viszonyszók, alaktani elemzés, szavalmányok, könnyebb olvasmányok elbeszélése. Iskolai és házi irásbeli dolgozatokul: már megtanult szabályok emlékezetből leirása, egyes meghatározott alakok mondatokba foglalása, iráshibákkal felirt mondatok kijavitva leirása és kisebb mesék leirása a tanitó elbeszélése után. Het. 4 órán.

Latin nyelv. K. k. Schultz F. „Latin nyelvtan.“ Irás és olvasás. Beszédrészek. Egyszerü mondat. Névragozás. Comparatio. Igehatározók. Számnevek. Névmások és ragozásuk. Hetenként irásbeli gyakorlatok. Het. 5 órán.

Földrajz. K. k. „Brassai Sámuel Földirata“. I. félév: Európa föld- és talajalakulása, domborzati viszonyok, hegy- és vizrajz; légi, növényi, állati viszonyok, néprajzzal egybekötve. II. félév: Ázsia föld- és talaj-, hegy- és vizrajza; légtani, növényi, állati viszonyok és néprajz rajzoltató módszer szerint. Az év folyamában térképek készitése. Het. 3 órán.

Mennyiségtan. K. k. dr. Mocnik „Számtana“. I. félév: A közönséges négy alapmivelet egész számokkal és törtekkel, ezek begyakorlása táblán és fejben. II. félév: tizedes törtek. Hármasszabályi feladatok. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k. Kriesch „Természetrajz elemei“. I. félév: A házi állatok szemléltető ismertetése, az emberi lakások és vadon élő emlős állatok leirása. II. félév: a madarak, házi szárnyasok természetrajza. Állatok vándorlása, szoktatás és szeliditése okai, hasznok és elterjedésök. Het. 2 órán.

Egyházi ének. Het. 2 órán.

Irás. Het 2 órán.

Mértani és szabadkézi rajz. Het. 2 órán.

Tornászat. Het. 2 órán.

c) Az elemi iskolában.

4. elemi osztály.

Vallás. K. k. Nagy Péter „Szenttörténetek.“ I. félév: A világ teremtésétől Sámuelig (pátriárchák és birák kora 4962—1080.) II. félév: Sámueltől Krisztus születéseig (királyok uralkodása és zsidóország bukása). Het. 2 órán.

Magyar nyelv. K. k. Nagy László „Nyelvtani gyakorlókönyv a népiskolák III. és IV. osztályai számára.“ I. félév: A beszédrészek

ismertetése, egyszerü és bővitett mondatok alkotása, jelző, határozó bővitmények és különféle ragok ismertetése. II. félév: Az első félévi tananyag ismétlése mellett az összetett-, fő- és mellékmondatok, a mondatsorozat és csoportok különféle nemeinek ismertetése. Rendes és rendhagyó igék ragozása. Szótani és mondattani elemeztetés a Gáspár és Kovácsi olv. könyvből. Het. 3 órán.

Földrajz. K. k. Györke Historiája Erdélyről. Erdély régi népei. Vezérek, királyok és vajdák kora. II. félév: „Györke Erdélyt ujra utazta." Erdély folyói, hegyei és nevezetes hegységeinek ismertetése. Het. 3 órán.

Természetrajz. K. k. Buza János „Természetrajz" I. félév: Állattani rész (halak, héjanczok, pókok, rovarok, férgek, puhányok stb.) II. félév: Ásvány- és növénytani rész. Het. 2 órán.

Számtan. K. k. Brassai „Számitó Socrates" és Mocnik-Szabóky „Számtan." I. félév: A „Socrates" alapján főbeli számvetés egész és törtszámokkal. II. félév: A „Számtan" alapján a tizedes számrendszer ismertetése. A 4 alapmivelet egész és tizedes számokkal. Het. 4 órán.

Ének. Het. 1 órán.

Irás. Minták után és üteny szerint. Het. 1 órán.

Rajz. Fröbel- és Hermes-féle minták alapján. Het. 2 órán.

3. elemi osztály.

Vallás. K. k. „Szenttörténetek", Simén Domokos. I. félév: Ó-szövetség. II. félév: Uj-szövetség s a vallásjavitás és az unitárismus rövid ismertetése. Het. 3 órán.

Magyar nyelv. K. k. Nagy László: „Nyelvtani gyakorlókönyv", átdolgozta Komáromy Lajos. I. félév: A beszédrészek, az egyszerü, összevont s jelzővel bővitett mondatok ismertetése, a melléknevek fokozása stb. II. félév: Az előbbiek ismétlése után kiegészitővel és különféle határozókkal bővitett mondatok alkotása, igék hajtogatása a jelentőmódban. Tagok, képzők. Közben versek és elemzés a Gáspár-Kovácsi olvasókönyv I. kötetéből. Het. 3 órán.

Földrajz. K. k. Herczeg Sándor „A földrajz elemei" 7-ik kiadás. I. félév: A földrajzi ismeretek elemei és a „Toldalékban" foglalt alapvető felvilágositások: mi a vár, gyár, bánya, muzeum stb. Továbbá a magyar királyságról általánosan. Erdély határai, földe, folyói, gazdagsága, lakói, felosztása s a megyék közül Kolozsmegye. II. félév: Az előbbiek ismétlése után Erdély többi megyéi; a tulajdonképeni Magyarország és a kapcsolt részek. Végül az osztrák császárság egyes tartományairól röviden. Het. 3 órán.

Számtan. K. k. Brassai „Számitó Socrates." I. félév: Egész számok összeadása, kivonása, szorzása és osztása fejben. Szorzótábla és a törtek I—V. szakaszig. II. félév: Ismétlés az előbbiekből és a miveletek törtekkel. A törtek leirása V—XI. szakaszig. Het. 4 órán.

Természetrajz. K. k. Buza János Természetrajza. I. félév: Emlős állatok. II. félév: Madarak. Het. 3 órán.

Rajz. Fröbel Frigyes hálózott rajzmintái alapján. Het. 2 órán.

Ének. Het. 1 órán.

Irás. Üteny szerint és minták után. Het. 1 órán.

2. elemi osztály.

Vallás. K. k. A keresztény vallás elemei kérdésekben és feleletekben az unitáriusok szerint, Kriza János. I félév: Isten, szüleink, embertársunk, magunk, a halottak, a lelkes és lelketlen természet stb. iránti kötelességek. Az Ó-szövetségből a következő történetek: A világ teremtése, a paradicsom, a vizözön, bizzunk Istenben, a szülői szeretet, Ábrahám megpróbáltatása, a testvéri szeretet stb. II. félév: Jézus ismertetése, tanitásai, érdemei, szenvedései, halála, feltámadása, a szentlélek, a keresztelés, Uri szentvacsora, az evangelium. Az Uj szövetségből a következő történetek: Jézus születése, Jézus a templomban. Keleti bölcsek. Keresztelő János. A szamariai nő. Péter halászata, a bünbánó nő stb. Het. 3 órán.

Magyar nyelv. K. k. Gáspár és Kovácsi „Olvasókönyv." I. félév: Értelmes olvasás és versek tanitása. II. félév: K. k. Nagy László „Nyelvtani gyakorló"-ból irásjelek, a hangzók, szótagolás, névelők, tárgynév, névmás, cselekvésszó, milyenségszó, többes ragok, kérdő, tagadó, állitó mondatok és a cselekvésszó három főbb idejének ismertetése. Végre fogalmazások, értelmes olvasás és versek. Het. 4 órán.

Számtan. K. k. Brassai „Számitó Socrates." I. félév: I—IV. szakaszig. II. félév: IV—VI. szakaszig. Het. 3 órán.

Állattan. Pánczél Ferencz. I. félév: Honi vad, emlős állatok. II. félév: Honi vad szárnyas állatok. Het. 3 órán.

Földrajz. I. félév: Nagy László: Besz. ért. gyak.-ból a III. szakaszból: Az ember, család, családtagok. IV. sz. A helység lakosai, polgári élet. V. sz. A helység és határai, összekötve földrajzi előfogalmakkal. VI. sz. A természet körébe eső némely jelenségek. II. félév: K. k. Pánczél Ferencz: Kolozsvár részletes földrajza. Het. 2 órán.

Rajz. Fröbel Frigyes és Kozma-Felméri rajzmintái alapján. Het. 1 órán.

Ének. Het. 1 órán.

Irás. Minta és üteny szerint. Het. 1 órán.

1. elemi osztály.

Vallás. Mindkét félévben erkölcsi elbeszélések és versek. A gyermekek saját cselekedetei. felvilágositva találó példákkal. Pánczél Ferencz „Erkölcsi elbeszélője" nyomán. Het. 3 órán.

Irva-olvasás. K. k. Gönczi ABC-je. Folyékony és értelmes

olvasás. Az emlékező tehetség gyakorlására és a szavak helyes kiejtéseért versek is tanittattak. Het. 4 órán.

Beszéd-értelem gyakorlat. K. k. Nagy lászló vezérkönyve alapján. Het. 2 órán.

Számtan. K. k. Brassai „Kisdedek számvetése.“ I. félév: A négy alapmivelet elméletben egész számokkal a 30-as számkörben a számoló gépen. II. félév: A százas számkörben a négy alapmivelet fejben és palán egész számokkal. A méter mérték bemutatása. Het. 3 órán.

Állattan. K. k. Pánczél Ferencz. I. félév: Honi házi emlős állatok. II. félév: Honi házi szárnyas állatok. Het. 3 órán.

Rajz. Frőbel Frigyes és Kozma-Felméri rajzmintái alapján. Het. 1 órán.

Irás. Minták után és üteny szerint. Het. 1 órán.

Ének. Het. 1 órán.

VIII. Nem kötelezett tantárgyak, melyeket önkéntesen tanultak:

a) Angol nyelvet tanult 17 növendék.*)
b) Orgonázást „ 9 „
c) Zenét „ 12 „

Megjegyzés. A tordai és székely-kereszturi középtanodáinknál a megfelelő gymnasialis és elemi osztályokban ugyanaz a tanterv van keresztülvive, mint a kolozsvári főtanodában.

---

*) A papnövendékekkel jártak angol nyelvre.

IX. A tanulók névsora az osztályozás eredménye szerint az 1884–85-ik tanévben.

a) A papnevelő intézetben.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
Papjelöltek.			
Bartók Endre	unitárius	1852	Kolozs.
Végh Mihály	„	1859	M.-Nádas.
Kanyaró Ferencz	„	1859	Torda.
Raffaj Zsigmond	„	1855	Böződ.
Székely Zsigmond	„	„	Dombó.
Mátyás János	„	„	„
*Fazakas Lajos pap lett	„	1860	Kadács.
Pál Ferencz	„	1861	F.Váralya.
Összesen: 8.			
III. papnöv.			
Deák Miklós	„	1861	Demeterfalva.
Osváth Gábor	„	„	Kobátfalva.
Péter János	„	„	Benczéd.
Gálfalvi János	„	1860	N.-Kadács.
Összesen: 4.			
II. papnöv.			
Ajtai János	„	1865	Kolozsvár.
Ürmösi Sándor	„	1863	Körispatak.
Csifó Salamon	„	1865	Székely-Keresztur.
Fekete Domokos	„	1862	Szt.-Ábrahám.
Lőrinczi István	„	1863	„
Gyöngyösi Lajos	„	1864	Kálnok.
Sárosi József	„	1863	Szt.-Gericze.
Összesen: 7.			
I. papnöv.			
Nagy Sándor	„	1863	H.-Karácsonfalva.
Guidó Béla	„	„	A.-Boldogasszonyfalva.
Dézsi Mihály	„	1864	N.-Ajta.
Deák Gergely	„	„	Demeterfalva.
Bordi István mgh.	„	1862	Dombó.
Összesen: 5.			

* A csillaggal jelöltek évközben kimaradtak vagy más pályára léptek.

b) A gymnasiumban.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
VIII. gymn. osztály.			
Nagy Sámuel	unitárius	1866	Szabéd.
Tompa János	ev. ref.	"	Kolozsvár.
Lőfi Jenő	unitárius	"	Bölön
Ruzicska Béla	róm. kath.	1867	Kolozsvár
Goldberger Jenő	mózes v.	1864	Ilosva.
Stark József	ágost.	1866	Kolozsvár.
Szabó Mózes	unitárius	1863	Ujszékely.
Fein Herman	mózes vall.	1867	N.-Szeben.
Ádámosi Antal	unitárius	1865	Kövend.
Tutsek József	róm. kath.	1866	Kolozsvár.
Kádár Lajos	unitárius	1865	Laborfalva.
Benkő Sándor	"	"	K.-Ajta.
Pálfi Samu	"	1868	Abrudbánya.
Kiss Elemér	"	1866	Laborfalva.
Nagy Elemér	"	"	Torda.
Becker József	róm kath.	1864	Kolozsvár.
Benke Elek	unitárius	1865	Siménfalva.
Gyöngyösi Árpád	"	1863	N.-Kede.
Gyurich Eduárd	ágost.	1864	Sz.-Régen.
Reschner György	"	1866	Kolozsvár.
Fekete József	unitárius	1864	Szabéd.
Szathmári István	"	1867	Harangláb.
Némethi Kálmán	ev. ref.	1866	Kékes.
Nagy Endre	unitárius	1864	Szilágy-Cseh.
Ütő Béla	"	1868	N.-Ajta.
Szász Dénes	"	1864	Csegez.
Ambrus János	"	1865	Csehetfalva.
Biró Lajos	"	1863	Csegez.
Szacsvai Zsigmond	ev. ref.	1865	Felvincz.
Czecz Béla	róm. kath.	1864	Deés.
Szilasi Sándor	görög kath.	1865	Beszthercze.
*Zsigmond Titusz	unitárius	1864	Nyárád-Szt.-László.
Összesen: 32.			
VII. gymn. osztály.			
Nagy Zoltán	unitárius	1867	Kolozsvár.
Kemény Árpád	ev. ref.	1867	Sz.-Kövesd.
Gothárd Zsigmond	unitárius	"	Sztána.
Simándi István	"	1869	Toroczkó.
Váradi Aurél	"	1868	Torda.

Név	Vallása	Születési éve	Születési helye
Rauszek Jenő	róm. kath.	1867	Kolozsvár
Vettenstein Áron	mózes vall.	„	Borsa
Gálfi Lőrincz	unitárius	1865	Sinfalva
Erdődi András	„	1864	Szováth
Gruber Gyula	„	1867	Verespatak
Darkó Áron	„	1866	N.-Ajta
Vettenstein József	mózes vall.	1867	Borsa
Egyed Balázs	unitárius	1866	Városfalva
Darkó József	„	1864	N.-Ajta
Kovács Miklós	„	1866	M.-Szilvás
Orbán Sándor	„	1868	Kolozsvár
Vajda Ákos	„	1867	Harangláb
Németh Albert	„	1866	Vargyas
Simó János	„	1867	Kis-Solymos
Lázár Emil	róm. kath.	1868	Kolozsvár
Lőfi Endre	unitárius	1868	Bölön
Nagy József	„	1865	Torda
Fekete Mihály	ev. ref.	1867	Tacs
Göncz Mihály	unitárius	1866	Árkos
Barabás Dénes	„	1865	Árkos
Lung Ananias	gör. kel.	1868	N.-Sebes
Ádám Mózes	unitárius	1867	Bözöd
Szabó Mihály	„	1865	H.-Almás
Bodor Mihály	„	1867	Csehédfalva.
Kiss Béla	„	1866	Széplak
Összesen: 30.			
VI. osztály.			
Dombi József	unitárius	1865	Abrudbánya
Tompa Kámil	ev. ref.	1869	Kolozsvár
Haftl Dezső	ágost.	1868	Kisbér
Józan Miklós	unitárius	1869	Torda
Máthé Áron	„	1869	Városfalva
Rozenberger Mór	mózes vall.	1868	Gyalu
Pázsint Mihály	unitárius	1867	N.-Solymos
Grosz Zsigmond	mózes vall.	„	Hidvég
Gál Kelemen	unitárius	1869	Szt.-Gericze
Pál Miklós	„	1868	Bölön
Geréb Zsigmond	„	1869	H.-Szt.-Pál
Tibáld Miklós	„	1869	Maros-Vásárhely
Molnár Jenő	„	„	Kolozsvár
Haiman József	mózes vall.	„	Szász-Régen

Név	Vallása	Születési éve	Születési helye
Hutflesz Viktor	róm. kath.	1868	Kolozsvár
Szabó Sándor	unitárius	1867	Dicső-Szt.-Márton
Székely András	„	1866	Verespatak
Dávid Márton	róm. kath.	1866	Alsó-Jára
László Zsigmond	unitárius	1868	Jánosfalva
Orelli Zoltán	róm. kath.	1868	Kolozsvár
Nyerges Gábor	ev. ref.	1866	M.-Ludas
Roediger Béla	ágost.	1869	Kolozsvár
Miháli János	gör. kath.	1867	Kalocsa
Kovács Imre	unitárius	1866	Kis-Solymos
Gombos Gábor	„	„	Városfalva
Tunyogi Károly	ev. ref.	1869	Torda
Hadházi Sándor	unitárius	„	Muzsna
Demeter Károly	„	1868	M.-Zsákod
Máthé Lajos	„	„	Városfalva
Dávid József	ev. ref.	„	Kolozsvár
Szatmári Gyula	unitárius	1869	Harangláb
Székely Árpád	„	1868	Kolozsvár
Pál Ambrus	„	1868	Harangláb
Kecskés Péter	gör. kath.	1865	Kolozs
Simén Zoltán megh.	unitárius	1867	Kelementelke
*Agh Ferencz	„	1869	B.-Hunyad
Összesen: 36.			
V. gymn. osztály.			
Strobel Villibáld.	ágost.	1869	Brassó
Molnár Sándor	unitárius	1870	Kolozsvár
Jánki Aladár	„	1869	Verespatak
Boheczel Sándor	gör. kath.	1868	Szamosujvár
Ürmösi Jenő	unitárius	1867	Abrudbánya
Székely Ferencz	„	1866	Toroczkó
Langfelder Arthur	mózes vall.	1870	Kolozsvár
Kőváry Ernő	unitárius	„	„
Rauszek Béla	róm. kath.	„	„
Albert Áron	unitárius	1868	Bölön
Kénosi István	„	1867	Oczfalva
Hunvald Sándor	mózes vall.	1869	Kolozsvár
Gál József	unitárius	1868	Szt.-Gericze
Hutflesz Károly	róm. kath.	1870	Kolozsvár
Mózes András	unitárius	1868	Ürmös
Péter Sándor	„	1867	Al-Siménfalva.
Pap László	gör. kath.	1868	Bikalat

Név	Vallása	Születési éve	Születési helye
Marselek Endre mt.	róm. kath.	1867	Kolozsvár
*Fodor Ferencz	unitárius	1866	Csegez
Összesen: 19.			
IV. gymn. osztály.			
Boheczel Mihály	gör. kath.	1869	Deés
Sárdi Sámuel	unitárius	1870	Kövend
Groo Vilmos	ágost.	1872	Zágráb
Jánki Ernő	unitárius	„	Verespatak
Gréf Eduárd	ágost.	1869	Szász-Régen
Feldheim Béla	mózes vall.	1870	Brátka
Desbordes Ágoston	róm. kath.	1871	Üvegcsür
Nagy Albert	unitárius	1870	Kaál
Dombi Lajos	„	1867	Abrudbánya
Máthé János	„	1872	Bözöd
Kelemen Árpád	„	1870	Köpecz
Nesztor Emil	gör. kath.	1870	Kolozsvár
Tibáld Mihály	unitárius	„	Marosvásárhely
Gálfalvi Ferencz	„	1868	N.-Kadács
Gelei Gyula	„	1867	Árkos
Germán György	gör. kath.	1872	Szótelke
Roediger Jenő	ágost.	1871	Kolozsvár
Csiki Tivadar	róm. kath.	1870	Verespatak
Koncz Imre	unitárius	1864	Ó-Sály
Horváth Jenő	ev. ref.	1869	Túr
Összesen: 20.			
III. gymn. osztály.			
Kelemen Árpád	unitárius	1870	M.-Szt.-Király
Gelei András	„	„	Árkos
Bihari Pál	„	1872	Buzás-Bocsárd
Szatmáry Elek	„	1870	Harangláb
Simonich Dezső	„	1872	Nagy-Becskerek
Reich János	ágost.	1872	Kolozsvár
Nagy Dénes	unitárius	1870	Szind
Kilyén Ferencz	ev. ref.	1871	M.-Valhm
Sinczki Géza	unitárius	1872	Kolozsvár
Csiki Emánuel	róm. kath.	1870	„
Csegezi Tamás	unitárius	„	V.-Szt.-Ivány
Barlabás Ignácz	„	„	M.-Ujvár

Név	Vallása	Születési éve	Születési helye
Kőváry Arthur	unitárius	1872	Kolozsvár
Váradi Ferencz	„	1871	Alsó-Jára
Szabó László	„	1869	Szőkefalva
Mendel Márk	mózes vall.	„	Kolozsvár
Halmágyi Károly	ev. ref.	1870	Túr
Inczefi Sámuel	unitárius	1868	N.-Kadács
Ebergényi Győző	ev. ref.	1869	Verespatak
Pálfi Károly	unitárius	1870	K.-Ilye
Léderer Miksa	mózes vall.	1871	Élesd
Debreczeni Béla	ev. ref.	1871	Kolozsvár
Fábián János	unitárius	1869	Kőrispatak
Berde István	„	1873	Sepsi-Szt.-György
Csifó Károly	„	1869	Sz.-Keresztur
Lőfi Ödön	„	1872	Bölön
Pétersberger Ottó	ágost.	1872	Offenbánya
Székely Sándor	unitárius	1870	Szabéd
Horváth Károly	ev. ref.	„	Hidalmás
Marselek Ferencz	róm. kath.	„	Kolozsvár
Hart Albert	mózes vall.	1871	„
Pálfi András	unitárius	1869	Várfalva
Donovák Ferencz	róm. kath.	1870	Magyar-Egregy
Nagy Miklós	unitárius	1869	Récse
Ütő Sándor	„	1871	N.-Ajta
Hutflesz Blanka m. t.	róm. kath.	1872	Kolozsvár

Összesen: 36.

II. gymn. osztály.

Név	Vallása	Születési éve	Születési helye
Ürmösi Károly	unitárius	1872	Abrudbánya
Fon Béla	mózes vall.	„	Kolozsvár
Huszár János	unitárius	„	„
Vachmann Hugó	mózes vall.	„	Rutka
Koncz József	unitárius	„	Bethlen
Schuszter Erich	ágost.	1873	Fogaras
Tana János	unitárius	1870	Bölön
Szilágyi István	róm. kath.	1873	Budapest
Kelemen Kálmán	unitárius	1871	M.-Szt.-Király
Lévi Lajos	„	1872	Kolozsvár
Nagy Béla	„	1871	Kraszna
Gruber Vilmos	„	1870	Verespatak
Szigethi Béla	„	1872	Budapest
Végh József	„	„	M.-Nádas
Pálfi István	„	„	Várfalva

Név	Vallása	Születési éve	Születési helye
Desbordes Jenő	róm. kath.	1873	Koronka
Kőrösi Mihály	ev. ref.	1872	Kolozsvár
Berde Andor	unitárius	1874	Sepsi-Szt.-György
Összesen: 18.			
I. gymn. osztály.			
Ferencz József	unitárius	1873	Kolozsvár
Halmágyi Gábor	„	1875	Lugos
Hunvald Lajos	mózes vall.	1873	Kolozsvár
Vagner János	róm. kath.	1872	Sz.-Kövesd
Fodor Ödön	unitárius	1873	Besztercze
Ürmösi Károly	„	1874	Tarcsafalva
Tóth György	„	1871	Bölön
Desbordes Ernő	róm. kath.	1874	Koronka
Krausz Miksa	mózes vall.	1875	Gyalu
Barabás Károly	unitárius	1873	Kolozsvár
Ádámosi Béla	„	1874	Kövend
Szabó Bertalan	ev. ref.	1873	Hazsina
Gothárd Sándor	unitárius	„	Szováth
Frank-Kis Ferencz	„	„	Kolozsvár
Kósa János	ev. ref.	1872	Kis-Petri
Hutflesz Ármánd	róm. kath.	1873	Kolozsvár
Kolozsvári Pál	unitárius	1870	Toroczkó-Szt.-Gy.
Berde Gábor	„	1875	Sepsi-Szt.-György
Hintz György	ágost.	„	Kolozsvár
Hart Arpád	mózes vall.	1871	„
Kénosi Géza	unitárius	1872	Sz.-Keresztur
Frank-Kis István	„	1873	Kolozsvár
Landeszman Mór	mózes vall.	„	„
Inczefi Tamás	unitárius	1870	N.-Kadács
Peller Izidor	mózes vall.	1874	Kolozsvár
Kun János	unitárius	1871	Kolozs
Fekete Károly	ev. ref.	„	Tacs
Kottán Imre m. t.	róm. kath.	1875	Egyházas Szecsőd
Venczel Lajos	„	1874	Kassa
Oltyán Imre	g. kath.	1868	Szászfenes
Összesen: 30.			
4. elemi osztály.			
Jánki Andor	unitárius	1874	Verespatak.
Bárány Lajos	róm. kath.	1875	Zilah.

Név	Vallása	Születési éve	Születési helye
Pap János	gör. kel.	1873	Kolozsvár.
Halmágyi Lajos	unitárius	1876	Lugos.
Tüske Ferencz	ágost.	1875	Kolozsvár.
Bernáth Lázár	mózes vall.	1872	Buza.
Stein Gusztáv	ev. ref.	1875	Kolozsvár.
Székely Béla	unitárius	1874	Algyógy.
Északi Ödön	„	1875	Budapest.
Sármán Armin	mózes vall.	1875	Miskolcz.
Stein János	ev. ref.	1874	Kolozsvár.
Fodor Jenő	unitárius	1875	Kesztelke.
Nagy Antal	„	1875	Náznánfalva.
Joó Imre	„	1873	Hidalmás.
Fekete Gyula	ev. ref.	1874	Besztercze.
Dobokán Ambrus	g. kath.	1873	Kis-Jenő.
Marosán Géza	unitárius	1875	Gyéres.
Andrásovszky Henrik	ágost.	1875	Kolozsvár.
Borsai József	unitárius	1874	„
Orbók Árpád	„	1872	N.-Devecser.
Rend Ferencz m. t.	„	1874	Kolozsvár.
Összesen: 21.			
3. elemi osztály.			
Ambrus Ödön	unitárius	1875	Kolozsvár
Benczédi Lőrincz	„	1876	„
Hunvald Gyula	mózes vall.	1876	„
Hunvald Ernő	„	1875	„
Bartha István	unitárius	1875	Verespatak.
Feldheim Mór	mózes vall.	1876	Brátka.
Klein Ottó	róm. kath.	1876	Vukóvár.
Nuszbaum Lajos	mózes vall.	1875	Doboka.
Kovács Antal	ev. ref.	1875	M.-Égen.
Kászoni Árpád	unitárius	1874	Ny.-Szt.-László.
Puhala Aladár	ágost.	1876	Budapest.
Zobácz Victor	ev. ref.	1877	Gyéres.
Lévi Ernő	unitárius	1876	Kolozsvár.
Szombatfalvi Dénes	„	1872	Böződ-Ujfalu.
Jenei Aladár	róm. kath.	1876	Sopron.
Összesen: 15.			
2. elemi osztály.			
Ambrus Gergely	unitárius	1877	Kolozsvár.
Ács Ferencz	ev. ref.	1876	„

Név	Vallása	Születési	
		éve	helye
Beczkai János	unitárius	1877	Kolozsvár.
Bernáth Mátyás	mózes vall.	1876	Doboka.
Csermák Géza	róm. kath.	1874	Kolozsvár.
Fekete Pál	unitárius	1875	„
Gere László	róm. kath.	1877	„
Kovács Emil	„	1874	„
Kovács Ferdinánd	„	1874	„
Krasovszki Gyula	„	1876	„
Matthesius Arthur	„	1877	Besztercze.
Nagy Sándor	ev. ref.	1876	Sz.-Somlyó.
Puhala Béla	ágost.	1878	Budapest.
Stern Oszkár	mózes vall.	1877	Nagy-Atát.
Schulhof Lajos	róm. kath.	1877	Szamosujvár.
Hart Miksa	mózes vall.	1876	Kolozsvár.
Deák Albert	unitárius	1876	„
Rend Tihamér m. t.	„	1878	„
Összesen: 18.			
1. elemi osztály.			
Ambrus Dezső	„	1878	„
Kondász Béla	ev. ref.	1877	„
Hunvald Ákos	mózes vall.	1878	„
Zobácz Jenő	ev. ref.	1878	„
Szamosfalvi Miklós	g. kath.	1878	Pata.
Somai Dezső	ev. ref.	1877	Sajó-Keresztur.
Ács Sándor	„	1878	Kolozsvár
Összesen: 7.			

X. Köz- és érettségi vizsgálatok.

A) Közvizsgálatok.

Az első félévi vizsgálatok január 22-től január 31-ig; a második féléviek pedig junius 14-től 25-ig tartattak meg. Az érdemsorozat felolvasása és a tanév ünnepélyes bezárása volt junius 25-én.

A magántanulók vizsgája jun. 26-án tartatott meg.

A VIII. gymnasialis osztály második félévi vizsgája május 11. és 12-ik napjain tartatott meg.

B) Érettségi vizsgálat.

Érettségi vizsgálatra jelentkezett 32 rendes tanuló.

a) Az irásbeli vizsgálat megtartatott május 13., 15., 16., 18., 19. napjain.

Feladványok:

1. Magyarnyelvből:

a) A nagy tudomány a magányban, a nagy jellem a világ zajában fejlik ki. (Mondat Chria.)

b) A népies eredménye a dalban és regényben. (Értekezés.)

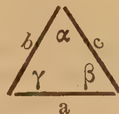
c) Őseink honfoglalása. (Életkép.)

2. Németnyelvből: Dugonics után Kovácsi és Gáspár: Vukassovich.

3. Latinnyelvből: Deák Ferencznek az 1861-ki felirati javaslat tárgyában mondott beszédéből: „A sanctio pragmatica nem egyszerü törvény"-nél kezdve (19-ik bekezdés) És ha bármikor történnék (23-ik) bekezdésig 38 sor. Lásd Beöthy Zsolt: „A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése" czimü tankönyvét II. kötet második javitott és bővitett kiadás 302. és 303. lapjain.

4. Görögnyelvből: Plato „faidon"-ja 65. cap. A. B. C. D. pont 33. sor.

5. Mathematikából:

a) Geometriai feladat: Van egy

ferdeszögü háromszög, melynek oldalai a, b és c. Az ezekkel szemben levő szögek α, β és γ. Ha ebben a háromszögben

a b oldal $= 153$ mtr.
az α szög $= 40^{0}33'13''$ mekkora { a γ szög? az a oldal? a c oldal?
a β szög $= 78^{0}13'$ —

b) Algebrai: Három testvér egy házat akart venni, melyért 32 ezer forintot kértek. *M.* azt mondta: hogy ő kifizeti egyedül az egész összeget, ha *N.* neki adja a vagyona $^{5}/_{8}$-át. *N.* pedig azt ajánlá:

hogy ő fizeti ki a ház árát, ha *P.* adja neki a vagyona $^{8}/_{9}$-ét. De *P.* azt nyilvánitá: hogy ő csak ugy fizethetné ki az összeget, ha megkapná az *M.* vagyona felét, meg az *N*-ének $^{3}/_{16}$-át. Mennyi vagyona volt *M.*-nek, mennyi *N.*-nek és mennyi *P.*-nek külön-külön?

c) A szóbeli vizsgálat főtiszt. Ferencz József püspök ur elnöklete alatt junius 27. 29. és 30. napjain tartatott a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kiadott érettségi vizsgálati utasitás szerint. A kormány részéről ujból dr. Berde Áron egyet. tanár és főgondnok volt kinevezve. Az egyház részéről a vizsgáló bizottság tagjai voltak: dr. Brassai Sámuel egyetemi nyug. tanár, P. Horváth Kálmán és Kőváry László isk. f. gondnokokok.

A szóbeli vizsgálatra állott 32 tanuló közül érettnek nyilvánittatott:

Jeles osztályzattal .	4
Jó „ .	6
Egyszerüen .	16
Visszavettetett 2 hónapra	
egy-egy tárgyból . . .	4
egész évre	1
Végleg visszavettetett .	1
Összesen:	32

Az érettségi vizsgálatra állók közül készült:

Theologiai pályára . .	7
Bölcsészeti „ . .	1
Jogi „ . .	5
Orvosi „ . .	2
Mérnöki „ . .	1
Gazdasági „ . .	8
Erdészeti „ . .	2
Bányászati „ . .	1
Alsóbb hivatalnoki . .	1
Katonai . .	4
Összesen:	32

Megjegyzés. Az 1883—84-ik tanév végén 2 hónapra visszavetett 5 tanuló szeptember 6-án pótvizsgát tévén, éretteknek nyilvánittattak. Az egész évre visszautasitott 4 tanuló közül 1 nem jelentkezett; 2 a jelen éviekkel eredménynyel vizsgázott; 1 pedig, mint fennebb jelezve van, az érettségi vizsgálati szabály 27. §-a értelmében végleg visszavettetett.

XI. ÁLTA

STATISTIKAI

az 1884—85-ik

Tanfolyam	Osztály	Felvétetett év elején: Rendes	Magán	Összesen	Évközben: Kilépett	Meghalt	A tanév bezártakor volt: Rendes	Magán	Összesen	Nemzetiség szerint: Magyar	Német	Román	Vallás: Unitárius	Ev. ref.	Ág. hitv.	Róm. kath.
A papnevelő intézetben	Papjelöltek	8	—	8	1	—	7	—	7	8	—	—	8	—	—	—
	III. papnöv.	4	—	4	—	—	4	—	4	4	—	—	4	—	—	—
	II. papnöv.	8	—	8	1	—	7	—	7	8	—	—	8	—	—	—
	I. papnöv.	5	—	5	—	1	4	—	4	5	—	—	5	—	—	—
	Összesen:	25	—	25	2	1	22	—	22	25	—	—	25	—	—	—
A gymnasiumban	VIII. gymn. oszt.	32	—	32	1	—	31	—	31	31	—	1	19	3	3	4
	VII. gymn. oszt.	31	—	31	1	—	30	—	30	30	—	1	22	2	—	4
	VI. gymn. oszt.	36	—	36	1	1	34	—	34	34	—	2	22	4	2	3
	V. gymn. oszt.	18	1	19	1	—	17	1	18	18	—	1	12	—	1	2
	IV. gymn. oszt.	20	—	20	—	—	20	—	20	17	1	2	10	1	3	2
	III. gymn. oszt.	35	1	35	—	—	35	1	36	36	—	—	23	4	3	3
	II. gymn. oszt.	18	—	18	—	—	18	—	18	18	—	—	11	1	2	2
	I. gymn. oszt.	30	1	31	1	—	29	1	30	30	—	1	15	5	1	5
	Összesen:	220	3	223	5	1	214	3	217	214	1	8	134	20	15	25
Az elemi iskolában	4. elemi oszt.	22	1	23	1	—	21	1	22	22	—	1	11	1	2	4
	3. elemi oszt.	15	—	15	—	—	15	—	15	15	—	—	6	2	1	2
	2. elemi oszt.	18	1	19	—	1	17	1	18	19	—	—	4	3	1	8
	1. elemi oszt.	7	—	7	—	—	7	—	7	7	—	—	1	4	—	—
	Összesen:	62	2	64	1	1	60	2	62	63	—	1	22	10	4	14
Az egész együtt	A papnevelő intézetben	25	—	25	2	1	22	—	22	25	—	-	25	—	—	—
	A gymnasiumban	220	3	223	5	1	214	3	217	211	4	8	134	20	15	25
	Az elemi iskolában	62	2	64	1	1	60	2	62	63	—	1	22	10	4	14
	Összesen:	307	5	312	8	3	296	5	301	299	4	9	181	30	19	39

LÁNOS

KIMUTATÁS.

tanèvről.

szerint			Életkor szerint											Születési helyük szerint		Osztályozás eredménye				Vizsgát tett		Vizsgát nem tett		Előmenetelök	
Görög kath.	Görög kel.	Mózes vall.	10—11	11—12	12—13	13—14	14—15	15—16	16—17	17—18	18—19	19—20	Idősebb	Helybeli	Vidéki	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Rendes	Magán	Rendes	Magán	Haladók	Maradók
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	3	1	—	4	—	—	—	4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	1	7	3	2	1	—	6	—	1	—	6	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	1	1	—	—	2	—	2	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	1	24	4	6	2	—	12	—	3	—	12	3
1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	2	8	20	7	25	4	4	23	—	31	—	—	—	31	—
—	1	2	—	—	—	—	—	—	1	7	10	7	6	6	25	7	10	7	5	29	—	1	—	29	1
—	2	3	—	—	—	—	—	—	13	13	4	4	2	7	29	7	7	13	7	34	—	—	—	30	4
2	—	2	—	—	—	—	—	6	3	5	3	2	—	7	12	3	4	10	1	17	1	—	—	18	—
—	3	1	—	—	—	4	3	6	3	1	2	—	1	2	18	4	5	7	4	20	—	—	—	20	—
—	—	3	—	—	1	7	5	15	7	1	—	—	—	9	27	2	9	—	6	35	1	—	—	36	1
—	—	2	—	1	4	9	2	2	—	—	—	—	—	4	14	2	6	6	3	17	—	1	—	17	1
—	—	5	4	6	11	3	3	2	1	1	—	—	—	10	21	5	11	6	6	27	1	2	—	25	5
3	6	20	4	7	16	23	13	31	28	30	21	21	29	52	171	34	56	91	32	210	3	4	—	206	12
—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	16	5	8	8	—	20	1	—	—	18	3
—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	10	2	6	7	—	15	—	—	—	15	—
—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	6	3	8	7	—	17	1	—	—	18	—
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	4	1	2	—	7	—	—	—	7	—
—	4	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	35	14	23	24	—	59	2	—	—	58	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	24	4	6	2	—	12	—	3	—	12	3
3	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	171	34	56	92	32	210	3	4	—	206	12
—	4	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	35	14	23	24	—	59	2	—	—	58	3
3	10	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	230	52	85	118	32	181	5	7	—	276	18

XII. Ösztöndijak, jutalmak, segélyezés és javadalmak.

1. Ösztöndijak.

a) „Koncz János alapitvány"-ból évfolytán kiadatott egy tanulónak havonként 5 frt, 22 tanulónak 2 frt 50 kr o. é, összesen 600 frt. Ebből részesültek: Benke Elek VIII., Kádár Lajos VIII., Németh Albert VII., Lőfi Endre VII., Erdődi András VII., Dombi József VI., Székely András VI., Pázsint Mihály VI., Szabó Sándor VI., *Gombos Gábor VI., Geréb Zsigmond VI., *Székely Árpád VI., *Demeter Károly VI., *Pál Ambrus VI., Józan Miklós VI., Máté Lajos VI. Sárdi Samu V., Ürmösi Jenő V., Gál József V., Koncz Imre IV., Sinczki Géza III., Pálfi András III., Bihari Pál III., Koncz József II. (5 frt), Székely Béla 4. el. o., Orbók Árpád 4. el. o., Szombatfalvi Dénes 3. el. oszt. tanulók.

b) Szintén a „Koncz János alapitvány"-ból naponként ebédet kaptak, mely 10 hó alatt 150 frtba került; ezt élvezték: Szabó Mózes VIII., Simó János VII., Halmágyi Károly III.

c) A „Mártonfi Gergelyné sz. Koncz Juliánna alapitvány"-ból a két félévi vizsgálat alkalmával kiadatott összesen 150 frt o. é., ebből részesültek: Gálfi Lőrincz VII., Ádám Mózes VII., Darkó József VII.

d) „Fejér Ödön alapitvány"-ból kiadatott 50 frt, melyből havi részletekben 2 frt 50 krt kaptak: Kelemen Árpád III., Ürmösi Károly I.

e) Özvegy Gálfalvi Imréné, sz. Sala Károlina urasszony által tett „K. Nagy Sándor alapitvány"-ból havonként 2 frt 50 krral 25 frtot élvezett: Kolozsvári Pál I.

f) „Kelemen Benjamin-féle alapitvány"-ból naponként kaptak 1—1 czipót, melynek értéke 10 hónapra 80 frtra ment: Nagy József VII., László Zsigmond VI., Máthé János IV., Joó Imre 4 el.

g) A „Laborfalvi Berde Mózes és Márkos Terézia alapitvány"-ból naponként kaptak 1—1 czipót, (mely havi 8 frttal annyi mint 80 frt): Gyöngyösi Lajos II. papnöv., Berde István III., Berde Andor II., Berde Gábor I.

h) A „Koronka Mátyus alap-"ból 3 frt havi részletekben 60 frt: Máthé Áron VI., Nagy Dénes III.

i) A „Kern-Szilvási alapitvány"-ból két részletben 10 frtot kapott: Gelei András III.

k) A „Májusi alap"-ból, melyet a néhai boldog emlékü Kriza János püspök osztálytársaival alapitott volt mesterek képzésére, két részben 8 frttal segélyeztetett: Benczédi János IV. éves tanitójel.

l) A „Sepsi-Szentiványi Szentiványi Jenő alapitvány" 1883. jan. 1-től decz. végeig járó 8 frt kamatjából tankönyvek és iróeszközök vétettek: Jánki Andor 4. el. o., Nagy Antal 4. el. o., Joó Imre 4 el.

*) A csillaggal jelöltek elégtelen osztályzat vagy egyéb ok miatt évközben másokkal cseréltettek ki.

o., Barta István 3 el. o., Székely Béla 4. el. o., Borsai József 4 el. o., Kászoni Árpád 3. el. o., Szombatfalvi Dénes 3. el. o., Beczkay János 2. el. oszt. tanulóknak.

m) Newporti gyermekek adományából, melyet az ottani vasárnapi iskolás gyermekek Kovács János ig. tanárnak Amerikában léte alkalmából gyüjtöttek, havonként 2 frt 50 krral 25 forintot kapott Tana János II.

n) „Erdélyi kincstári ösztöndijat" (240 frt) fejenként 60 frtjával élvezték: Nagy Samu VIII., Nagy Zoltán VII., Simándi István VII., Pál Miklós VI. oszt. tanulók.

Ösztöndijak értéke összesen: 1486 frt.

2. Jutalmak.

Az érdemsorozat felolvasásakor a következő jutalmak osztattak ki:

A „Paget Olivér alapitvány"-ból az angol-nyelv tanulásban a pályázati vizsgán kitünt előhaladásért az első, vagy 100 frtos dijat nyerte Ajtay János II. éves papnövendék; a második v. 50 frtos dijat nyerte Gálfalvi János III. é. papnövendék, a harmadik, v. 25 frtos dijat Józan Miklós VI. o. tanuló.

A Bulyovszkiné sz. Szilágyi Lilla alapitványból kitüzött 5 frtos pályadijat az ifjuság által szerkesztett „Remény" czimü heti lapban „A kertészleány" czimü románcz szerzője Lung Ananiás VII. o. tanuló nyerte.

A „Kövendi Szász Gergelyné, Incze Klára alapitványá"-ból az 5 frtos pályadijat „Az Urnak félelme a bölcsességnek kezdete" tételre dolgozott szónoki beszédével „Az bölcs, ki becsületes" czimü jeligés, mind alakja, mind tartalma tekintetében méltó mű szerzője: Gálfalvi János III. é. papnövendék nyerte.

A Fejér Márton-féle alapitványból a két forintos tallért szép és helyes irásáért nyerte Pál Miklós VI. o. tanuló; az 1 frtost Ürmösi Jenő V. gymn. o. tanuló.

P. Horváth Kálmán, áldozatkész és nevelésügyünk iránt nagy buzgóságot tanusitó iskolai felügyelő gondnokunk, ez isk. évben is, mint a megelőzőkben, 100 frtot ajánlott fel a minden tantárgyból jeles eredménynyel vizsgázott tanulók jutalmazására. A nevezett öszszegből 10—10 frtot nyertek Nagy Zoltán VII., Dombi Lajos VI. o. tanulók, 5—5 frtot nyertek: Kelemen Árpád III., Ürmösi Károly II., Ferencz József és Halmágyi Gábor I. o. tanulók.

Az érettségi vizsgát minden tantárgyból jeles eredménynyel letett tanulók közül 20—20 frtot nyertek: Nagy Samu, Lőfi Jenő és Tompa János.

Pénzügyi fogalmazó tek. Szabó Mózes ur által a legjobb énekesnek kitüzött egy frtos tallért nyerte Ürmösi Károly II. gymn. o. tanuló.

Tek. Kőváry Mihály ur által kitűzött három tallérból egy-egy tallért kaptak: a kitűnő rajzért Marselek Ferencz III., Kőváry Arthur III. és Ferencz József I. gymn. o. tanulók.

A tornavizsgálat alkalmával jutalom-dijjul adtak: Dr. Hincz György ur 2 tallért, főtisztelendő Ferencz József püspök ur 1 tallért, tiszt. Mózes András ur 1 tallért, tek. Kőváry László felügyelőgondnok ur 1 tallért, tek. Kőváry Mihály ügyvéd ur 1 tallért. Ezekből a kitünő tornászásért egy-egy tallért nyertek: Vettenstein Áron, Kovács Miklós, Simó János, Vettenstein József VII., Boheczel Sándor V., Frankis István I. o. tanulók.

„Jézus élete" czimü műből a jó tanulásért egy-egy páldányt nyertek: Jánki Andor, Bárány Lajos, Pap János, Halmágyi Lajos, Tüske Ferencz, 4 el. o. tanulók. Ambrus Ödön, Benczédi Lőrincz, Hunwald Gyula, Hunwald Ernő 3. el. o. tanulók. Ambrus Gerő, Ács Ferencz, Beczkói János, Fekete Pál, Schulhof Lajos 2. el. o. tanulók; Ambrus Dezső, Kondász Béla. Hunwald Ákos, Szamosfalvi Miklós 1. el. o, tanulók.

A jutalmak értéke — a könyveket nem számitva — 298 frt.

3. Segélyezés.

A lefolyt iskolai évben is vallásfelekezeti különbség nélkül a szegénysorsu székely tanulók tanulhatását elősegitették az alább elősorolt nemes szivü tanügybarátok: Ugyanis 16-on részesültek élelmezésben, u. m.: Dombi Lajos IV. gymn. o. főtisztelendő Ferencz Józsefné urasszonynál egész koszt. Gálfalvi Ferencz IV. gymn. o. Szigethy Miklósné urasszonynál ebéd. Csifó Károly III. gymn. o. dr. Gálfi Endréné urasszonynál és Mendel Simonné urasszonynál négyszeri ebéd. Gál József V. gymn. o. Péterfi Dénesné urasszonynál egész koszt. Koncz Imre IV. gymn. o. Ulár Pálné urasszonynál egész koszt. Mózes András V. gymn. o. Mózes Andrásné urasszonynál ebéd és vacsora. Máté János IV. gymn. o. Kovács Jánosné urasszonynál teljes koszt. Tana János II. gymn. o. Schuster Mihályné urasszonynál ebéd. Kolozsvári Pál 4. el. o. Czetz Péterné urasszonynál ebéd. Gelei András II. gymn. o. Benkó Ferenczné urasszonynál és Veres Vilmosné urasszonynál háromszori ebéd. Szombatfalvi Dénes 2. el. o. Gyulai Lászlóné urasszonynál és Klein Miklós urnál négyszeri ebéd. Inczefi Sámuel III. gymn. o. Vécsei Sámuelné urasszonynál teljes koszt. Kászoni Árpád 3. el. o. Kis Sámuelné urasszonynál ebéd és vacsora. Nagy Dénes II. gymn. o. ifj. Lászlóczky Sámuelné urasszonynál ebéd. Ütő Sándor III. gymn. o. Farkas Vilmosné urasszonynál ebéd. Kun János I. gymn. o. Wettenstein Jakabné urasszonynál vacsora.

Fogadják az itt és fennebb elősorolt nemesszivü adakozók ugy a szegénysorsu tanulók, mint az igazgatóság nevében a közmüvelődés érdekében hozott áldozatukért e helyen is őszinte hálás köszönetemet.

Az iskola mellett való kifliárulásért járó czipót naponta kapta Horváth Jenő IV. oszt. tanuló, melynek értéke 10 hóra 9 frt.

4. Javadalmak.

A „Zsuki László-alapitvány"-ból, temetési dijakból és patrociniumból kiosztatott (divisio) az egyenruhás ifjak között 82 frt 35 kr.

Legatiókból az illető legatusoknak volt 441 frt 60 kr jövedelmük. A papnövendékek és felosztályu tanulók magántanitványoktól (a kosztot is pénzértékbe számitva) kaptak 5113 frt 50 krt. Különböző jövedelmi forrásokból (a tanodának tett némi hivatalos szolgálatokért) kapott az ifjuság 795 frtot. Iskolakórházi czimen több beteg tanulónak elengedtetett 258 frt 22 kr. Iskolai tartozás, tandij stb. czimen elengedtetett 113 frt 15 kr.

Javadalmak értéke összesen: 6803 frt 82 kr o. é.

Ha összegezzük a fennebb elősorolt ösztöndijakat, jutalmakat, segélyezést és javadalmakat — ide nem értve a 16 szegénysorsu tanuló élelmezését — melyeket a tanuló ifjuság a lefolyt tanévben élvezett, azoknak összes értéke teszen: **8596** frt **82** krt o. é.

Ily tetemes segélyt nyujtott önerején álló főtanodánk szegényebb sorsu növendékeinek, s e mellett tekintetbe veendő az a körülmény is, hogy mindennemü dijak a lehető legmérsékeltebbek. A fennebbi számadatok és tények kétségbevonhatlan bizonyitékul szolgálnak arra, hogy főtanodánk jelentékenyen előmozditja a nemzeti mivelődést, főleg a társadalom amaz osztályánál, mely e segélyezés nélkül a tanulói pálya magasabb fokára el nem juthatna.

XIII. Tanszerek.

A főtanoda könyvtáráról Borös György, könyvtárnok, e tanévben részletes kimutatást készitett, mely szerint a könyvtárban volt 18,663 mű, 25,907 kötetben. A könyvtárban a nagyobb adományok külön kezeltetnek s ezek közül a Gedő József könyvtár 3874 mű 5306 kötet, melyek közül legtöbb szépirodalmi; a régi könyvtár, mely csak a mult században megjelent műveket tartalmaz 2853 mű, 2927 kötet; dr. Brassai Sámuel, isk. felügyelő gondnok ur könyvtára 2554 mű, 3514 kötet; theologiai szakkönyvtár, melynek nagyobb része a Simén Domokos megvásárolt könyveiből került 2059 mű, 2518 köt; a Farkas Sándor folyton növekedő könytára: 747 mű, 1526 kötet; a Nagyajtai Kovács István könyvtár 1122 mű, 1522 kötet. Ezeken kivül a vegyes könyvtár, mely különböző kisebb-nagyobb adományokból az Augusztinovics-alapból évenként gyarapodik: 6446 mű, 9061 kötetet tartalmaz. A jelen tanévi gyarapodás:

1. Ajándékozás utján: A magyar tudományos Akadémia küldeménye 14 mű, 14 köt. 71 füz. Dr. Brassai Sámuel urtól 24 mű, 28 köt. 41 füz. Boros György 5 mű, 7 köt. Boros Györgyné 2 mű, 2 köt. Keresztény Magvető szerkesztősége 1 mű, 4 köt. Pozsonyi jogakadémia 2 mű, 2 köt. Kovácsi Antal 1 mű, 1 köt. Amerikai unitárius társulat 1 mű, 4 füz. M.-Vásárhelyi ev. ref. coll. 1 mű 1 köt. Tóth Gáspár 1 mű, 1 köt. Gr. Károlyi Tibor 1 mű, 1 köt. Közokt. miniszterium 1 mű, 1 köt. Mások 2 mű, 1 köt., 4 füz. Sándor József ur 1 mű, 2 köt. Székely egylet 1 mű, 1 köt. Dr. Szabó Károly 1 mű, 1 köt.

2. Vásárlás utján: A Bölöni Farkas Sándor alapból 7 mű, 8 köt. Szak-folyóiratok a B. Farkas Sándor könyvtár részére: „Magyar tört. életrajzok.“ Irod. tört. Figyelő. Magyar tanügy. „Magyar nyelvőr.“ „Századok.“ „Történelmi tár.“ „Középiskolai tanáregyesül. Közl.“ „Földrajzi közlemények.“ „Magyar philosophiai Szemle.“ A Dr. Brassai Sámuel-könyvtár részére: „Budapesti Szemle.“ „Természettudományi Közlöny.“ Az Augustinovics-alapból: „Vegytani Lapok.“ Orvostermészettudományi Értesitő.“ A Keresztény Magvető szerkesztőségétől a „Keresztény Magvető“ egész évi folyama. A vallás- és közoktatási miniszter ur rendeletéből járt a „Gazette de Hongrie“ és a „Néptanitók Lapja.“ Angol hitrokonaink küldötték az „Inquirer“ cz. hetilapot. Amerikai hitrokonaink küldötték az „Unitarian Review and Religious Magazine“ tudományos havi folyóiratot. Kovács János ig. tanár ajándékozta a „Christian Register“, az „Unitarian Herald“ (angol) és „Renaissance“ (franczia) hetilapokat.

A jelen tanévi összes gyarapodás 77 mű, 87 köt., 167 füzet s igy a könyvtárban van jelenleg 18,750 mű, 25,997 kötet.

A természetrajzi gyüjtemény gyarapodott vétel utján a következőkkel: a) Gönczi Pál: A mezei gazdaságra nézve hasznos és kártékonyállatok; 6, vászonra felvont és keresztrudakra alkalmazott tábla. b) A kerti és mezei kártékony rovarok szines képei 6 táblán, magyarázó szöveggel; irták Dr. Hoffmann Ernő és Dr. Jäger Gusztáv urak; magyar nyelvre forditotta Gönczi Pál.

Az ásványtani gyüjtemény: A föld felületének főalakjai; vászonra vont, rúdakkal ellátott példány. Több természettani eszköz kijavittatott s különféle vegytani anyagok szereztettek.

XIV. A főtanoda kórháza.

A főtanoda kórházában ez isk. évben következő betegek voltak: Tibáld Mihály IV. gymn. Székely András VI. gymn. Nagy Miklós III. gymn. o. Bodor Mihály VII. g. o. Barabás Dénes VIII. g. o. Gombos Gábor VI. g. o. Kelemen Árpád III. g. o. Kászoni Árpád 3. el. o. Nagy Endre VIII. g. o. Csifó Károly III. g. o. Dombi József VII. gymn. oszt. Agh Ferencz VI. gymn. oszt. Berdi István I. papnövend., Dombi Lajos IV. g. o Gelei András III. g. o. Ádámosi Antal VIII. g. o. Fekete Domokos II. papnöv. Berde Andor I. g. o. Kis Béla VII. g. o. Bihari Pál III. g. o. Székely Sándor III. g. oszt. Csiki Tivadar IV. g. o. Benke Elek VIII. g. o. Jánki Aladár V. g. o. Sárosi József II. papnöv. Kelemen Kálmán II. g. o. Göncz Mihály VII. g. o. Jánki Andor 4. el. o. Nehéz beteg négy volt, a kik közül Bordi István I. é. papnöv. hosszas szenvedés után május 1-én elhunyt. A többiek mind felgyógyultak.

A kórházra tett összes kiadás 440 frt 8 kr, melyből 92 frt 12 krt téritettek meg; a többit az E. K. Tanács, mint szegénysorsú tanulóknak elegendte. Megjegyzendő, hogy vallásfelekezeti különbség nélkül a kórházban az ápolás, fütés, világitás, mosás és gyógykezelés

ingyen történik. E szerint csakis az élelmezést és gyógyszert téritik meg a tehetősebbek.

A kórház rendes orvosa, dr. Gálffy Endre, honvéd törzsorvos, ki ez évben is lelkiismeretes buzgósággal látogatta és gyógyitotta a betegeket; továbbá dr. Bartók István szintén készséggel vett részt a főtanodában fennjáró betegek gyógykezelésében. Özv. Kriza Jánosné, mint felügyelőnő gyakran meglátogatta a betegeket.

A kórház felügyelőségét az E. K. Tanács megbizásából Kovács János igazgató tanár vitte. Betegápoló: Barabás Károly.

Dr. Gálffy Endre kórházi orvos ur szeptember havában a kórházi nehéz betegek használatára egy sodrony vaságyat ajándékozott mátráczczal, mely 3 drbból áll, 52 frt értékkel; továbbá 8 pár papucsot. Október havában ismét 10 frtot ajándékozott, melyből, ohaja szerint, a vérszegény betegek részére bor szereztetett be.

Szabó Mózes p. ü. titkár ur egy fali órát ajándékozott. Továbbá Bordi József ajándékul adott 1 drb. szalmazsákot, 1 drb. párnát, 1 drb. faágyat, 1 drb. pokróczot és 1 drb. ágytakarót.

Fogadják a nemes szivü adakozók e helyen is az Igazgatóság hálás köszönetét.

A kórház számára a lefolyt tanévben következő tárgyak vásároltattak meg: 2 darab függöny, értéke 6 frt 60 kr; egy hévmérő (orvosi); egy hévmérő (rendes); egy drb. gummipárna, értéke 4 frt; egy drb. jégzacskó, értéke 1 frt 40 kr.

XV. Ifjusági egyletek és alapok.

1. A papnövendékek „Olvasó és önképző egylete“, melynek védnöke Boros György tanár, tartott 20 rendes és 1 rendkivüli gyülést. A gyülések tárgyát szavalatok, felolvasások, vitatkozások és egyéb egyleti ügyek elintézései képezték.

Irodalmi pályázat 1 volt kitüzve, u m.: „A 19-ik zsoltár méltatása.“ Az 1 drb arany pályadijat nyerte Nagy Sándor I. éves papnövendék.

Szónoklati pályázat 2 volt kitüzve, az elsőn az Albert János által irt „Imakönyvet“ mint pályadijt nyerte Fazakas Lajos papjelölt; a másodikon a Tompa Mihály „Virágregék“ czimü könyvet nyerte Csifó Salamon II. éves papnövendék.

Felolvasást tartottak a gyülésen Fazakas Lajos papjelölt: „Mi hiányzik a mai társadalmunkból.“ Osváth Gábor: „Nehány szó a reformatió előtti vallásosságról és a reformatióról.“ Gálfalfi János: „A zsoltárokról, mint vallásos énekdarabokról.“ Péter János: „Servét Mihály élete és elitéltetésének körülményei.“ Ürmösi Sándor „A 19-ik zsoltár méltatása.“ Csifó Salamon: „Jegyzetek Titus levelére.“ Gyöngyösi Lajos: „Az álmodozásról.“

„Egyházi lap“ ez évben is szerkesztetett s megjelent összesen 14. sz., melynek tartalmát eredeti könyörgések, egyh. beszédek, bölcsészeti dolgozatok, angol és német forditások tették.

Az egyletnek a következő lapok jártak: „Prot. egyh. és Isk·lap“, „Prot. pap“, „Család és iskola“, „Prot. Evangeliumi lelkésztár“, „Hittani Közlöny“, „Keresztény Magvető“ (a szerkesztőség ajándéka). „Unitarian Review and Religious Magazine-t s Inquirert ajándékozta Kovács János igazgató-tanár.

Az egylet könyvtára jelenleg áll 690 drb könyvből.

Pénzvagyona: összes bevétel volt . .	86	frt	10	kr
„ kiadás „ . .	73	„	49	„
maradék	12	frt	61	kr,

mely összeg a takarékpénztárba van letéve; ehez adva a még ott levő 63 frt 65 krt, tesz az egylet vagyona 76 frt 26 krt.

2. „Az ifjusági olv. önk. Egylet.“ Védnöke Péterfi Dénes lelkész-tanár volt. Az év folytán tartatott 24 rendes és 4 rendkivüli gyülés, melyeken az egylet ügyeinek vezetésén kivül az önképzés volt feladata. A szavalatok és felolvasások minden gyülésnek rendes tárgyai voltak. Több gyülésen előre kitüzött tárgyak megvitatásával volt szaporitva a tárgysorozat.

Pénzvagyona: egész évi bevétel volt .	507	frt	24	kr
„ „ kiadás „ .	431	„	56	„
maradék	76	frt	68	kr.

Mint eddig, ugy ez évben is az egylet felmutatta, hogy életképes és hogy tagjai az önképzésben komolyan akarnak haladni. Erre bizonyságul szolgálnak a pályázatok. Tartatott 2 szavalati nemes verseny, dicséretet nyertek Lőrinczi István II. éves papnöv., Ádámosi Antal VIII. gymn. oszt, Fein Herman VIII. gymn. oszt. és Fekete József VIII. gymn. oszt. tanulók. Volt két szavalati pályázat. Ezeken nyertek Lőrinczi István és Fein Herman tanulók, mindketten 2—2 frtos könyvet.

Irodalmi pályázat volt kettő, ezeken prózai dolgozattal nyert Csifó Salamon II. éves papnöv. 3—3 frtot, költött müvekkel Nagy Sámuel VIII. oszt. tanuló 2—2 frtot.

Pályamunkákért jutalmat nyertek a májusi nagy pályázaton a „Lendvai-Latkócziné“ alapitványból: aesthetikai tanulmánynyal Lőrinczi István II. papnöv. 4 drb tallért; természettani értekezéssel Ruzicska Béla VIII. oszt. tan. 4 drb. tallért és Fein Herman VIII. oszt. tan. dicséretet; latin forditással Nagy Samu VIII. oszt. tan. 3 drb tallért; társadalmi értekezéssel Tutsek József VIII. oszt. tan. 4 drb. tallért. Ez évben a „Remény“ czimü ifjusági lapból megjelent 21 szám.

A könyvtár ez évben is több jeles művel szaporodott s jelenleg áll 1574 kötetből 1263 drbban. Méltóságos Incze Mihály ur kegyes pártfogó ez évben is adott a könyvtár részére 20 frtot. Ajándékképpen küldettek méltóságos Jakab Elek ur által: „Aranka György“ czimü mű és Eliot György „Tanulmányok a vidéki életből“ a szerző neje által.

Az egylet olvasótermébe a következő lapok és folyóiratok jártak: „Egyetértés“, „Fővárosi Lapok“, „Ellenzék“, „Magyar Polgár“,

„Koszoru“, „Vasárnapi Ujság“, „Bolond Istók“, „Keresztény Magvető“, „Budapesti Szemle.“

Az egylet, mint az előbbi években, ugy ez év mart. 15-én is „1848. mart. 15-ének emlékére“ ünnepélyt rendezett, mely alkalommal alkalmi könyörgést tartott Csifó Salamon II. éves papnöv., beszédet Tompa János VIII. gymn. oszt. tanuló és szavalt Lőrinczi István II. éves papnövendék. Zárünnepélyét jun. 21-én tartotta meg igen szép számu közönség előtt. Mindkét ünnepélyen közreműködött az „Apolló“ és „Dalkör.“

Megemlitendő, hogy az egylet kezdeményezése folytán, az ifjuság az „Erdélyrészi közmivelődési egyletnek“ 135 frttal lépett alapitótagjai közé.

Az egyletnek minden papnövendék és felosztályu tanuló tagja lenni köteles.

3. Az alosztályuak (III—V) „Olvasó-egylete“ szeptember 13-án rendes működését megkezdvén, 20 rendes gyülést tartott, melyeken Sárosi József II. papnöv. vezetése alatt versenyszavalatokban gyakorolták magukat, s az egylet könyvtárából szellemi fejlettségükhez mért könyvek olvasása által igyekeztek a tagok maguknak alapos ismereteket szerezni. Könyvtáruk áll 460 drbból. Pénzalapjuk 15 frt. Az egylet védnöke Ulár Pál tanár.

4. A „Kölcsönző egylet.“ Alapitója Lendvay-Latkócziné jeles müvésznő. Alaptőkéje 200 frt, melyből meghatározott kamatra 2 frt kölcsönt vehetnek ki a felosztályuak. A kamat pályadijak kitüzésére fordittatik. Jelenlegi vagyona 257 frt 52 kr.

5. Az „Apolló kör.“ Czélja: az ifjuság között a zeneismeretek terjesztése. Vagyona 837 frt 41 kr; ezenkivül kezelési alap 3 frt 99 kr.

6. „Dalkör.“ Tagja minden énekképes felosztályu tanuló. Az ifjusági ünnepélyeken sikeresen működött. Alaptőkéje 81 frt 38 kr. Vezetője Stöger Béla zenetanár. Védnöke Nagy Lajos tanár.

7. A „Remény-alap“-nak van 326 frt 46 kr vagyona. Czélja: a „Remény“ heti lapban megjelent jelesebb dolgozatokból uj zsebkönyv kiadása.

8. A „Jóltevők arczképezésére gyüjtött alap“-ban jelenleg van 209 frt 28 kr. Czélja: a jóltevők arczképeinek koronként lefestetése a főtanoda nagytermében leendő elhelyezés végett.

9. A „Kriza János-alap“ teszen 193 frt 97 krt. Ez összeg az 1882. évi julius 30-án tartott Kriza-ünnepély alkalmával begyült adakozásokból maradt meg. Az egylet később a kamatját szépirodalmi pályamüvek jutalmazására fogja forditani.

Az elősorolt alapok pénzei a kolozsvári takarékpénztárba vannak betéve, s a betéti könyvecskék az igazgató gondozása alatt állanak.

XVI. Adatok az 1884—5-ik tanév történetéhez.

A lefolyt tanév szeptember 1-én kezdődött; 2-ik és 3-án a beiratások történtek; 3-án a felvételi-, pót- és javitó-vizsgálatok tartattak meg. Az iskola ünnepélyes megnyitása szept. 4-én volt d. e. 10 órakor, a tanári kar és a tanuló ifjuság teljes számu jelenlétében, mely alkalommal könyörgött Péter János III. éves papnövendék. Az isteni tisztelet elvégeztével, Kőváry László iskolai felügyelő gondnok s Kovács János igazgató tartottak beszédet az ifjusághoz. A rendes előadások szept. 5-én d. e. 8 órakor kezdődtek meg.

Főtiszt. Ferencz József püspök urat az 1884—86. országgyülési időszakra Aranyos-Tordamegye toroczkó kerülete országgyülési képviselőnek választotta meg, a mi által azonban a papnevelő intézetben tanári működése nem szünt meg; mert a távollétében elmaradott tanórákat itthonléte alatt kipótolta s a következő két évben is hasonló módon jár el.

A tanitó testületben a következő változások történtek: Dömötör János tanárjelölt belyébe a II., III. és IV. gymn. osztályokba német nyelvtanitónak az E. K. Tanács Ürmössy Gyula okl. tanárjelöltet nevezte ki; a 3. el. osztály tanitója Osváth Gábor III. éves papnövendék lett; Fazakas Lajos papjelölt helyett, ki évközben Ny.-Szt.-Mártonba papnak neveztetett ki, a 4-ik el. oszt. tanitását Péter János III. é. papnövendék vette át, az ellenőri teendőket pedig Osváth Gábor vitte.

A tantervben történt változás következtében az egyetemes egyháztörténelem tanitását 3 órán a papnevelő intézetben Nagy Lajos tanár vette át, Mózes András tanár pedig a helyett a VII-ik gymn. osztályban a magy. irodalomtörténetet tanitotta; a VIII. gymn. osztályban a német nyelv tanitása Czirják Albert polg. iskolai tanárra bizatott; a IV. gymn. osztály latinnyelvét, melyet eddig Kovácsi Antal tanár tanitott, Ulár Pál vette át s helyette a II-ik gymn. oszt. latinnyelvét Ptacsnik Lajos tanárjelölt tanitotta. Az állami tantervhez való alkalmazkodás következtében a szépészet tanitása VIII. gymn. osztályban a német nyelv tanitása a 4 ik ol. s I. gymn. osztályokban ez isk. évben elmaradt; a mértani rajz tanitását pedig az I. és II. gymn. osztályokban megkezdettük Kőváry Endre rajztanitó vezetése alatt; a latin nyelvből az órák száma szaporittatott: a VIII. VII., VI., IV., I. gymn. osztályokban 1—1 órával; a görög nyelv az V. gymn. osztályban 1 órával; a magyarnyelv a VIII. VII. IV. gymn. osztályokkan 1—1 órával. Az egészségtant, melyet eddig a III. éves papnövendékeknek Dr. Bartók István tanár rendkivülileg tanitott, az E. Főtanács rendes és kötelező tantárgygyá tette az emlitett osztályban.

Az iskolai törvényeket alkalmazva az országos középiskolákról szóló törvényekhez, ujra átdolgoztuk s kinyomattuk. Érdemjegyekül ez isk. évben a következő osztályzatot használtuk: jeles (1); jó (2); elégséges (3); elégtelen (4).

A gymn. osztályok számára megvétetett Propper Ferencz rajztanár által kiadott mértékmutató, mértani és szabadkézi rajzmintákkal, 6 füzet, 48 minta; az elemi osztályok részére pedig 3 füzet rajzminta szereztetett. Egyéb gyarapodás a tanszerek rovatában látható. Az iskolában több rendbeli javitás történt.

A kőmáli szőlő végén levő „Kismező" helyiséget, mely eddig bérbe volt adva, az E. K. Tanács határozata nyomán játszóhelyül fogja ezután használni a tanuló ifjuság. A játszóhely átalakitására szükséges munkálatokat az isk. igazgatóság meg is kezdette s igy már a jövő tavaszon teljesen használható lesz.

A nmlgu vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által a tankerületi főigazgatók számára kiadott utasitás következtében mltsgos Páll Sándor tanker. főigazgató ur előleges bejelentés után 1884. decz. hó 9 és 10-ik napjain főtanodánkat meglátogatta; az egyes osztályok előadási óráin megjelent, gyüjteményeket, tantervet, igazgatói naplót, leltárt megtekintett s teljes elismerését nyilvánitotta a látottak s tapasztaltak felől.

Bixby Jakab a meadvillei (Amerikában) hittani intézet tanára s jeles iró itt időzése alkalmából szintén meglátogatta főtanodánkat 1884. szept. 26-án. Midőn a nagyteremben összegyült ifjuságnak bemutattam, Fazakas Lajos papjelőlt angol nyelven üdvözölte s látogatásának emlékeül a papnövendékek nevében egy csinos ajándékot adott át. Továbbá még meglátogatták főtanodánkat: Sámuelson és Duncan urak Liverpoolból: Snowie ur Invernessből (Skóczia) és Thomas és Mackenzie urak Londonból.

Tanári testületünk az „Erdélyrészi Közmivelődési Egyletnek 100 frttal alapitó tagja lett; az ifjuság szintén a maga kebelében 135 frtot gyüjtött s ez összeg beadásával az alapitók sorába lépett.

A tanuló ifjuság az igazgatóság engedélyével f. évi május 14-dikén, a „Lövölde" helyiségében szokásos majálisát ujból megtartván, az abból befolyt tiszta jövedelem 311 frt 56 krra ment, melyből az isk. kórház-alap részére adtak 155 frt 56 krt, az ifj. olv. egylet részére 76 frt 92 krt, s a „Kismező"-alap javára 77 frt 89 krajczárt.

Az év elején beiratkozott összesen 312 tanuló, az apadás az 1883—84-ik tanévhez viszonyitva 35. Uj tanuló jött 61; 15-el kevesebb, mint a megelőző évben. A 61 felvett tanulóból 31 unitárius, 30 más vallásfelekezetü volt. A 35 apadás oka az, hogy a VIII. gymn. osztályban a mult évben 47-en voltak s a jelen isk. évben nagyon sok jelentkezőt nem vettünk fel, egyszer, mivel benlakást nem tudtunk adni, másfelől mivel nem akartuk tulságosan szaporitani a tanulók létszámát.

Ez isk. évben is volt nőtanitványa főtanodánknak, Hutflesz Blanka, ki a III. gymn. osztály tantárgyaiból (latinnyelvet nem tanult) jeles eredménynyel tette le a vizsgálatot.

A vasárnapi hitoktatás az alosztályukkal a téli hónapokban rendesen megtartatott Boros György tanár felügyelete alatt. A tanitást és isteni tiszteletet a papjelöltek s papnövendékek vezették.

A tanuló ifjuság erkölcsi magaviselete, jóllehet egyet tanácsadólag eltávolitottunk, s egyet erkölcsi kötelezvényadásra itéltünk, általában dicséretes volt. Az isk. esküdtszékek száma még sokkal kevesebb volt, mint a megelőző évben; s ha az emlitett két tanuló esete elő nem fordul, ez isk. év emlékezetes lett volna az ifjuság helyes magaviseletét illetőleg.

Az egészségi viszonyok elég kedvezők voltak. Járványos betegség nem fordult elő. A kórházról szóló kimutatásban emlitett Bordi István papnövendéken kivül még két tanuló halt el a szülői háznál, u. m. Simén Zoltán VI. oszt. szépreményü ifju Maros-Vásárhelyt 1884. nov. 13-án; és Kovács Károly 2. el. oszt. Kolozsvárt 1885. május 15-én.

Különböző intézetektől jött 92 drb. „Isk. Értesitő". A „Franklin-társulat", „Eggenberger-féle könyvkereskedés", Aigner Lajos, Lampel R., Zilahi Sámuel és Knoll Károly könyvárusok több tankönyvet küldöttek mutatványul, melyek a tanári kar könyvtárába helyeztettek el.

A M. Tud. Akadémia könyvtárunk részére küldötte becses kiadványait. A nmlgu vallás- és közoktatásügyi miniszter ur dr. Bihari Péternek „Általános és hazai müvelődéstörténet" czimü müvét küldötte; a gróf Károlyi-család oklevéltárával az illető család szintén megajándékozta könyvtárunkat.

Czecz Béla VIII. oszt. tanuló a szegénysorsu tanulók „Kölcsönkönyvtára" részére több tankönyvet ajándékozott.

Az év folyamában az isk. igazgatóság tartott 20 ülést, melynek tárgyait a tanintézet belügyei, az öszhangzatos tanitás és tanulók előmenetele felett való tanácskozás, erkölcsi és fegyelmi ügyek képezték. Ezenkivül a nevelésügyi bizottság is több ülést tartott, melyeken a vallásközönség összes iskoláira vonatkozó tanügyi dolgok intéztettek el. Az igazgató az alosztályok köztanitóival szintén tartott értekezleteket a tanitást illetőleg. Az igazgatóság a szülőket „Tudósitó" könyvek utján kétszer értesitette a növendékek előmenetele s magaviselete felől.

XVII. Figyelmeztetés az 1885—86-ik tanévet illetőleg.

1. Az iskolai év szeptember 1-én kezdődik.

2. A beiratások szeptember 1. és 2-ik napjain eszközölhetők a főtanoda helyiségében, a 29-ik számu igazg. teremben.

3. A tanodába belépendő felosztályu tanuló: bizonyitványaival személyesen; az alosztályu: szülői, gyámja vagy ezek megbizottja kiséretében köteles az igazgatónál jelentkezni s ott születése évét és helyét pontosan bejelenteni.

4. Az elemi vagy gymnasialis osztályba lépendő tanulók szabályszerü bizonyitvány vagy ennek hiányában felvételi vizsga alapján vétetnek fel az illető osztályba, még pedig az elemi osztályba

lépni akarónak legalább 6, a gymnasialis osztályba pedig 9 évesnek kell lennie.

5. Az elégtelen osztályzatu bizonyitványnyal jelentkezők nem vétetnek fel.

6. Az ágyhely-díjon kivül a többieket az egész isk. évről előre kell befizetni.

7. A kik az iskolában bennlakást akarnak nyerni, ebbeli szándékukat szeptember 3-ig az igazgatónál jelentsék be.

8. A felvételi-, pót- és javitó vizsgálatok szeptember 3-án és 4-én ejtetnek meg.

9. Az ösztöndijak elnyerése végett a folyamodásokat keresztlevéllel, isk. és szegénységi bizonyitványokkal felszerelve, szept 15-ig az isk. igazgatósághoz kell beadni.

KOVÁCS JÁNOS,
igazg. tanár.

B) TORDAI KÖZÉPTANODA
és elemi iskola.

E középtanodánk, a mint az a mult évekről kiadott Értesitőkben közölve volt, az állam és egyházunk között kötött szerződés alapján, polgári iskolává alakittatott át azon kikötéssel, hogy a klassikus nyelveket az Egyház a gymnasialis tantervnek megfelelő mértékben adathassa elé, ha ez tán a polg. iskolai tanterv rovására történik is.

Részletes jelentést adni ez intézetről felesleges, mert minden évben külön „Értesitő“ jelenik meg róla. Ez alkalommal tehát szorosan véve csak azon ügyek eléadására szoritkozunk, melyekre Egyházunk fenhatósága a szerződésben biztosittatott.

I. Főfelügyelet.

Az iskola feletti főfelügyeletet gyakorolja az „Egyházi Főtanács“, közvetlen pedig a Kolozsvártt székelő „Egyházi Képviselő Tanács.“

II. Iskolai igazgatóság.

Elnökök: Felügyelő gondnokok: Szigethi Sándor, polgármester.
Veress Dénes, alispán.

Tagok: Albert János. Májai István. Varga Dénes, pénztárnok és jegyző. Pálfi Károly, igazgató és eléadó.

Végrehajtó közegek.

Pálfi Károly, igazgató.
Raffaj Zsigmond, isk. főnök.

III. A tanitók és az általok kezelt tárgyak megnevezése.

Sorszám	Tanitó neve	Tárgy	Középiskola I.	II.	III.	IV.	V.	Elemi iskola 1.	2.	3.	4.	Heti órák összege	
1	Albert János	Latin	—	—	—	4	4	—	—	—	—	9	
		Erkölcstan	—	—	—	1	1	—	—	—	—		
2	Iszlai Márton	Torna	—	—	—	—	—	1	1	1	1	19	
		Vall. ének	1	1	1	1	1						
		Irás						1	1	1	1		
		1—2 el. oszt. tantárgyai	—	—	—	—	—	15	—	—	—		
3	Pálfi Károly		—	—	—	—	—	—	—	—	—		Igazgató, az ig. gyülések előadója
4	Pál Ferencz	Vallás	1	1	—	—	—	—	—	—	—	19	
		3. el. oszt. minden tantárgyból	—	—	—	—	—	—	—	17	—		
5	Raffaj Zsigmond	Vallás	—	—	1	—	—	—	—	—	—	17	Iskolafőnök
		4-ik oszt. tantárgyai	—	—	—	—	—	—	—	—	16		
6	Varga Dénes	Latin	4	4	4	—	—	—	—	—	—	17	
		Görög	—	—	—	—	5	—	—	—	—		

IV. Tanterv.

A középiskolai tárgyak tanterve ugyanaz, a mi a kolozsvári főtanoda megfelelő osztályaiban; az elemi iskola tanterve szintén megegyezik a kolozsvári elemi iskola tantervével. Ezek részletezése tehát felesleges.

V. Statistikai adatok.

a) A polg. iskolával egyesitett középtanodában.

Osztályok	Felvétetett	Nemzetiség: Magyar	Német	Román	Ruthen	Vallás: unitárius	ev. ref.	luther.	róm. kath.	g. kath.	g. kel.	mózes vall.	Év végéig maradott	Eltávozott	Meghalt	Vizsgázott	Kitünő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Több ideig beteg volt	Fizető	Mentes	Ösztöndijas
V.	9	9	—	—	—	6	—	—	3	—	—	—	8	1	—	8	—	2	4	1	1	—	6	3	—
IV.	18	17	—	1	—	8	4	—	5	1	—	—	17	1	—	17	2	3	6	6	—	—	11	7	2
III.	24	23	1	—	—	16	4	2	2	—	—	—	24	—	—	24	2	7	8	6	1	—	13	11	2
II.	21	20	1	—	—	7	11	1	2	—	—	—	20	1	—	20	1	7	8	2	2	—	13	8	2
I.	27	22	—	4	1	10	8	—	4	4	1	—	22	5	—	22	2	2	8	5	5	—	19	8	3
Összesen:	99	91	2	5	1	47	27	3	16	5	1	—	91	8	—	91	7	21	34	20	9	—	62	37	9

b) Elemi iskola.

Osztályok	Felvétetett	Nemzetiség: Magyar	Német	Román	Ruthen	Vallás: unitárius	ev. ref.	luther.	róm. kath.	g. kath.	g. kel.	mózes vall.	Év végéig maradott	Eltávozott	Meghalt	Vizsgázott	Kitünő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Több ideig beteg volt	Fizető	Mentes	Ösztöndijas
4.	22	19	—	3	—	11	4	—	2	2	1	2	21	1	—	21	—	4	10	7	—	—	19	3	—
3.	24	17	1	6	—	4	9	—	4	2	4	1	23	1	—	23	—	4	16	3	—	—	20	4	1
2.	10	8	—	2	—	2	1	1	4	1	1	—	7	3	—	7	—	5	1	1	—	—	7	3	—
1.	13	5	1	7	—	2	1	1	2	6	1	—	13	—	—	12	—	2	6	4	—	—	12	1	—
Osztálytalan	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Összesen:	70	50	2	18	—	20	15	2	12	11	7	3	65	5	—	63	—	15	33	15	—	—	59	11	1

VI. A tanulók névsora az elemi iskolában.

Név	Vallása	Születési éve	Születési helye
4. elemi osztály.			
Veres Zoltán	unitárius	1875	Hátszeg.
Gegesi Árpád	ev. ref.	1874	Torda.
Bardocz László	unitárius	1874	„
Kovács Zoltán	ev. ref.	1875	Nagy-Enyed.
Létai Lajos	unitárius	1874	Ar.-Rákos.
Taar Jenő	„	1874	„
Cigareán Livius	g. kath.	1875	Torda.
Csegezi Sándor	unitárius	1874	Csegez.
Filesz Lajos	ev. ref.	1876	Nagy-Enyed.
Lőrinczi Ákos	unitárius	1874	Sárd.
Máthé József	ev. ref.	1875	Torda.
Moldován Valérius	gör. kel.	1873	Topánfalva.
Lefkovits Emánuel	mózes vall.	1872	Torda.
Lefkovits Lipót	„	1874	„
Pálfi Károly	unitárius	1873	Szt.-Mihályfalva.
Fodor József	„	1870	Szind.
Szentpéteri József	róm. kath.	1874	Piski.
Szathmári János	unitárius	1870	Bágyon.
Pap András	g. kath.	1873	Dombró.
Fodor Árpád	unitárius	1872	Torda.
Amberboj József	róm. kath.	1874	„
Összesen: 21.			
3. elemi osztály.			
Szabó Ferencz	ev. ref.	1872	Kolozsvár.
Rednik Gergely	róm. kath.	1876	Csik-Szereda.
Boldor Ananiás	g. kath.	1873	Vajdaszeg.
Amirás Aladár	róm. kath.	1875	Torda.
Tóth Gyula	ev. ref.	1876	„
Hoporteán Vaszi	g. keleti	1874	Vajdaszeg.
Tarsoly Sándor	ev. ref.	1876	Felvincz.
Májai Zoltán	unitárius	1876	Torda.
Fekete Gyula	„	1876	„
Balog Emil	g. keleti	1875	Bányabükk.
Szabó Árpád	ev. ref.	1873	Torda.
Rosu Viktor	g. kath.	1875	Kizetov.
Kmén Ottó	róm. kath.	1873	Vogelseifen.
Csont Jenő	ev. ref.	1875	Torda.
Szőcs Mózes	unitárius	1871	Szind.

Név	Vallása	Születési éve	Születési helye
Frenkel Samu	mózes vall.	1875	Torda.
Kovács Sándor	unitárius	1876	Sinfalva.
Rusz János	g. keleti	1874	Kisbánya.
Asztalos Sándor	ev. ref.	1876	Torda.
Pintya Miklós	g. keleti	1872	A.-Szt.-Mihályfalva.
Bogdi Ferencz	ev. ref.	1875	N.-Csán.
Lámpé Gyula	róm. kath.	1876	Kolozsvár.
Kecskeméti Béla	ev. ref.	1875	Maros-Bogát.
Összesen: 23.			
2. elemi osztály.			
Velics György	ágost.	1878	Torda.
Balla Balázs	ev. ref.	1876	Felvincz.
Amirás Márton	róm. kath.	1877	Torda.
Folyovits Albert	„	1877	„
Osztián Ernő	„	1877	„
Vajna Károly	„	1876	„
Zsigmond Lőrincz	unitárius	1876	Sinfalva.
Porucz Emil	g. kath.	1876	P.-Csán.
Összesen: 8.			
1. elemi osztály.			
Márczell Géza	róm. kath.	1877	Torda.
Hoporteán Vaszi	g. keleti	1874	Vajdaszeg.
Amberboj Emil	róm. kath.	1874	Torda.
Petyan Ágoston	g. kath,	1876	P.-Csán.
Veres Béla	unitárius	1878	Torda.
Szőcs Miklós	g. kath.	1875	P.-Csán.
Tóth Sándor	unitárius	1874	Szind.
Kleinhempel Farkas	ágost.	1876	Torda.
Jóna Lajos	ev. ref.	1876	M.-Kook.
Tatár Gligor	g. kath.	1874	Kook.
Vlásza Mihály	„	1876	Mező-Czikud.
Jónás István	„	1875	Kook.
Porucz László	„	1878	P.-Csán.
Összesen: 13.			

VII. Iskolai közlemények.

a) Ösztöndijak.

Az áldott emlékezetü Koncz János alapitványának kamataiból havonként 2—2 frt segélyben részesültek a következő tanulók: 1) Koronki János IV-ik oszt. tanuló Toroczkóról; 2) Kovács Miklós IV. oszt. tan. Toroczkóról; 3) Árkosi András III. o. t. Járából; 4) idb. Pál István III. oszt. t. Toroczkóról; 5) Szatmári Pál I. oszt. Kövendről. Ezen ösztöndijt az első félévben Benczédi Domokos IV-ik o. t. élvezte, de az első félévi vizsga alkalmával elégtelen osztályzatot kapván, attól megfosztatott. 6) Fodor Gyula I. oszt. t. Bágyonból; 7) Pálfi Márton I. oszt. tan. Várfalváról; 8) Fodor Máté II. oszt. t. Rákosról; 9) Csekme Ferencz I. oszt. t. Kövendről; 10) Kovács Sándor 3-ik elemi oszt. Sinfalváról.

b) Javadalmak.

A legatiók ez intézetnél még a mult évben be lévén szüntetve, csak magántanitványok után részesültek a tanulók és köztanitók javadalmakban. A tanitványoktól kapott készpénzjövedelem mintegy 1300 frt volt. Öt kosztos tanitvány csak 100 forintjával számitva, 500 frt. A stipendium 200 frt. A szolgák fizetése 100 frt. A köztanitók részére fenhagyott tordai legatió jövedelme mintegy 70 frt. A javadalom összege tehát, melyben a köztanitók és tanulók részesültek, mintegy 2170 forintra tehető.

Jótékonyságot gyakoroltak az intézettel szemben mltgs. báró Kemény György főispán ur, a ki két darab arany pályadijt tüzött ki a IV. és V-dik oszt. tanulók magyar nyelvtani dolgozataira. Dr. Szentpéteri János gyakorló orvos ur egy drb. arany pályadijt tüzött ki a fennebbi czélra. Szigethi Sándor polgármester ur egy szegény tanulónak teljes ellátást adott. A gymnasium igazgatósága és a polg. isk. gondnokság 48 tanulót részesitett tandijmentességben.

c) Könyvtár és egyletek.

Az intézet könyvtárában a mult iskolai év végén 2186 darab mű volt; ez évben vásároltatott 13 drb. Van tehát jelenleg a könytárban 2199 drb mű. A könyvtár gyarapitására külön alap nem lévén, az iskóla szűkös javadalmaiból arra tetemesebb összeget forditani nem lehet. A könyvtár részére a következő szaklapok és folyóiratok jártak: 1. Az Országos középiskolai Tanáregyesület közlönye. 2. Egyetemes Philologiai Közlöny. 3. Prot. Egyh. és isk. lap. 4. Budapesti Szemle. 5. Magyar Tanügy. 6. Ker. Magvető. 7. Az akadémia könyvkiadó vállalatának kiadványaiból a történelmi és szépirodalmi rész. 8. A term. tud. könyvkiadó vállalat kiadványai. 9. Család és Iskola. 10. Magyar nyelvőr.

Az ifjusági könyvtárról nincs mit jelentenem, mert az az E.K. Tanács rendeletére a polg. isk. könyvtárba helyeztetett el. E könyvtárt az ifjuság most nem használja, mert a polg. iskolai gondnokság az ifjuság részére egy teljesen megfelelő könyvtárt rendezett be, melynek köteles részvényes tagja mindenik tanuló, kétféle könyvtárdij pedig igen terhelő lenne reájok nézve.

A gymnásiális és polg. irányu tanulók együttesen „Önképzőkört“ alkottak Nagy Béla tanitó vezetése alatt. Az Önképzőkör minden szombaton d. u. 6—8 óráig gyülést tartott, melynek tárgyai felolvasások, szavallatok és ezeknek megbirálása voltak.

d) Az iskola összes jövedelme és kiadása.

Az intézet jövedelmét a szindi jószág haszonbére, iskolatartozások és tőkepénzek kamatai teszik. Az 1884-dik évi bevétel volt 1782 frt 45 kr. A kiadás 1780 frt 68 kr. Pénztári maradék tehát 1 frt 72 kr. A tanárok és tanitók fizetését a közpénztár fedezi a Varga Dénes tanár aty. fia fizetésének felén kivül, mely összeg e pénztárból fedeztetik.

VIII. Vegyes közlemények.

1. Az iskola 1884. szeptember 6-án nyittatott meg és 1885. jun. 27. záratott be ünnepélyesen.

Mindkét alkalommal az igazgató mondott alkalmi beszédet.

2. Közvizsgálat kétszer tartatott: a.) Az első félévben 1885. január 29—31. napjain. Ez alkalommal a felsőbb osztályokban a tanulók csak a vallásos énekből és a gymnasialis tárgyakból: latin és görög nyelvtanból tettek vizsgát. b.) A második félévben jun. 23—27. napjain. Még pedig 23—25-ig a polg. isk. tantárgyaiból, 26-án a gymnasialis tantárgyakból. Az elemi iskola vizsgája 24—25-én tartatott meg.

A mltsgs. E. K. Tanács az első félévi vizsgához biztosoknak kinevezte Csegezi Mihály elnöklete alatt Nagy Albert és Nagy Olivér egyh. tanácsos atyánkfiait; a második félévi vizsgához pedig Pap Mózes elnöklete alatt Csegezi Mihály és Nagy Olivér egyh. tanácsos atyánkfiait.

3. A zár-ünnepélyen a következő jutalmak osztattak ki:

a) A negyedik és ötödik osztályok magyar nyelvtani dolgozataira kitüzött 3 drb. aranyat, Moldován István, Trajánovits János és Gspann Károly IV-ik oszt. tanulók nyerték el. Az ötödik osztály magyar nyelvtani dolgozatai közül egy sem volt jutalomra méltó.

b) Az áldott emlékezetü Fejér Márton alapitványából a szép és helyes irás jutalmát, 1 drb egy frtos tallért, Tanka Samu IV-ik oszt. tanuló nyerte el. A szűkös pénzviszonyok miatt az igazgatóság külön jutalmakat nem adhatott.

4. A zárünnepen kihirdettetett a jövő tanév beiratási ideje és a tandijmennyiség.

5. A tanitótestület havonként értekezletet tartott, melyen mindenik tanitó irásbeli jelentést tett az addig feldolgozott és a jövő gyülésig feldolgozandó tananyagról. Ez intézkedés által a tananyag czélszerü beosztása és a tanitás egyöntetüsége lett elérve.

6. A tanulóifjuság magaviselete jó és egészségi állapota kitünő volt. Az egész isk. év alatt csak egy Király József nevü IV-ik oszt. tanuló követett el nagyobbmérvü erkölcsi kihágást, a ki az intézetből ki is utasittatott.

7. A tanitói karban az a változás történt, hogy Bartók Endre isk. főnök a székely-kereszturi iskolához helyeztetett át, s helyébe Pál Ferencz neveztetett ki köztanitónak.

8. A jövő $188^5/_6$-ik tanévre a beiratások szeptember 1—5. eszközöltetnek. A tanév ünnepélyes megnyitása szept. 6-án lesz.

Torda, 1885. jun. 27-én.

Pálfi Károly,
igazgató.

C) A SZÉKELY-KERESZTURI KÖZÉPTANODA.

I. Iskolai igazgatóság.

Elnökök: Felügyelő gondnokok: Kénosi Jakab Lajos.
" " Tarcsafalvi Pálffy Dénes.
" " Báró Orbán Balázs, országgyülési képviselő.
" " Kozma Ferencz, m. kir. állami férfi-tanitó-képezdei igazgató-tanár, s a M. Tud.-Akad. levelező tagja.

Előadó: Sándor János, igazgató.
Jegyző: Barabás József.
Tagjai a tanárok s a helybeli néptanitó Katona Sándor.

II. Tanári és tanitói személyzet s az általuk tanitott tantárgyak megnevezése osztályonként.

Sorszám	Tanár v. tanitó neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket tanitott	Osztályok, melyekben tanitott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
1	**László József,** rendes tanár.	1871	Latinnyelv	V.	4	19	A IV-ik osztály főnöke és a faiskola vezetője
			"	IV.	5		
			"	III.	5		
			Görögnyelv	V.	5		
2	**Sándor János,** rendes tanár.	1872	Mennyiségtan	V.	3	16	Igazgató és a középtanoda könyvtárnoka
			"	IV.	3		
			"	III.	3		
			"	II.	3		
			"	I.	3		
			Szónokl. gy.	IV. V.	1		
3	**Gombos Sámuel,** rendes tanár.	1872	Magyarnyelv	V.	3	16	A III. osztály főnöke és a középtanoda pénztárnoka
			"	IV.	3		
			"	III.	3		
			Németnyelv.	V.	3		
			"	IV.	4		

Sorszám	Tanár v. tanító neve	Kinevezetés ideje	Tantárgyak, melyeket tanitott	Osztályok, melyekben tanitott	Órák száma hetenként	Órák száma összesen	Észrevételek
4	**Barabás Lajos,** lelkész és r. tanár.	1875	Vallástan " Németnyelv " Magyar történelem	IV. V. III. III. II. IV.	1 1 3 3 2	10	A II-ik osztály főnöke és az ekklézsia papja
5	**Barabás József,** r. tanár.	1878	Term.-rajz " " " Természettan Földrajz "	V. IV. II. I. III. II. I.	3 2 2 2 2 3 3	17	Igazgatósági jegyző. Az V-ik osztály főnöke. A terménytár őre és a kölcsönző egylet védnöke.
6	**Bartók Endre,** köztanitó	1884	Magyar nyelv " Latinnyelv " Földrajz Term.-rajz	II. I. II. I. III. Elők.	3 4 5 5 3 2	22	Iskolafőnök s az I. osztály főnöke és ifjusági könyvtárnok.
7	**Székely Zsigmond,** köztanitó.	1883	Vallástan " Magyar nyelv Számtan Vestibulum Földrajz Szépirás " Torna	I. II. Elők. " " " " " I. II. III. az össz. ifj.	1 2 5 3 2 2 2 6 4	27	Az előkészitő osztály főnöke és az önképzőkör elnöke.
8	**Katona Sándor**	1863	Vallás és ének " " Hangjegyism. Műének	I. II. III.IV.V. Elők. I. II. III.IV.V.	1 1 2 1 1	6	Az ekklézsia kántora és néptanitó.
9	**Felméri Mózes**	1873	Mértanirajz " " "	V. III. IV. II. I.	1 3 3 3	10	Állami tanitóképzőintézeti rajz- és irástanár

Megjegyzés. A tanterv ugyanaz, a mi a kolozsvári főtanodánkban a megfelelő osztályokban.

III. A tanulók névsora az osztályozás eredménye szerint az 1884/5. iskolai évben.

Neve	Vallása	Születési éve	Születési helye
V. gymn. osztály.			
Pap Mózes	unitárius	1868	Tordátfalva.
Vas Domokos	„	1866	Bözöd.
Vári Albert	„	1867	Martonos.
Lőrinczi Dénes	„	1868	Sz.-Ábrahám.
Gálfi János	„	„	Martonos.
Sándor Balázs	„	1870	Hidalmás
Sikó Áron	„	1868	Bölön
Sándor Géza	„	1869	Gyepes.
Máthé József	„	„	Bözöd.
Gyarmati Dénes	„	„	A.-Boldogfalva.
László Gyögy	„	„	Szt.-Ábrahám.
Vas Albert	„	„	H.-Keményfalva.
Balogh Benedek	ev. ref.	1870	Léczfalva.
Összesen: 13.			
IV. gymn. osztály.			
Imreh József	unitárius	1868	S.-Körispatak.
Demeter Dénes	ev. ref.	1869	Csekefalva.
Szász András	unitárius	„	Korond.
Márkos Ferencz	„	1868	Medesér.
Steiner Áron	mózes vall.	1871	Ny.-Gálfalva.
Zoltán Albert	unitárius	1869	Héviz.
Demeter Sándor	„	1870	M.-Zsákod.
Kádár János	„	1868	Bözöd.
Simó Pál	„	1869	Harasztkerék.
József Dénes	„	1867	M.-Zsákod.
Stojkovics Miklós	gör. kel.	1868	Almakerék.
Pintia Péter	„	1869	Sárpatak.
Ferenczi József	unitárius	1870	F.-Rákos.
Fülöp Mózes	„	1869	Bözöd.
Péterfi Áron	„	1868	N.-Kede.
Gyöngyösi Sándor	„	1869	Ny.-Szt.-László.
Orbók Kálmán	„	1871	Héjasfalva.
László Domokos	„	1869	Jánosfalva.
Inczefi Albert	„	1870	Derzs.
Szabó László*	„	1868	Bölön
Összesen: 20.			

* A csillaggal jegyzettek évközben kimaradtak.

Név	Vallása	Születési éve	Születési helye
III. gymn. osztály.			
József Lajos	unitárius	1869	M.-Zsákod.
Tana János	„	1870	Bölön.
Vas József	„	1871	Sz.-Keresztur.
Mester János	ev. ref.	„	Fiatfalva.
Kozma László	unitárius	„	Sz.-Keresztur
Nagy Lajos	„	1872	H.-Ujfalu.
Boros Károly	„	1869	Szt.-Gericze.
Murvai Dénes	„	„	Uj-Székel.
Bedő Sándor	„	1871	S.-Kőrispatak
Szenkovics Aurél	róm. kath.	1870	Sz.-Keresztur.
Walics György*	ágost.	1865	Mesche.
Összesen: 11.			
II. gymn. osztály.			
Kozma Miklós	unitárius	1869	F.-Váralya.
Deák Ferencz	„	1873	„
Deák Izsák	„	1874	„
Filep Zoltán	„	1871	Ikland.
Máthé István	„	„	Városfalva.
Rafaj Dániel	„	„	Bözöd.
Fábián Dénes	„	„	Korond.
Ádám Sámuel	„	1872	Bözöd.
Ádám Benedek	„	„	„
Gagyi László	ev. ref.	1873	A.-Boldogfalva.
Németh Ödön	unitárius	1872	Csekefalva.
Nagy András.	„	1870	„
Bedő Ferencz	„	1871	S.-Kőrispatak.
Végh Ferencz	„	1872	Tordátfalva.
Dombi Gyula	„	1871	H.-Szt.-Márton.
Szász Béla	ev. ref.	1870	Sz.-Keresztur.
Karda Sándor	unitárius	„	B.-Kőrispatak.
Varga Béla	„	„	H.-Szt.-Péter.
Szabó Frigyes*	róm. kath.	1872	Sz.-Keresztur.
Összesen: 19.			
I. gymn. osztály.			
Sófalvi Gyula	unitárius	1872	Csehédfalva.
Balázs Ferencz	„	1871	„
Szabó Mózes	„	1870	H.-Almás.

Név	Vallása	Születési éve	Születési helye
Péterfi Gyula	unitárius	1873	H.-Almás.
Fichtacher János	róm. kath.	„	Sz.-Keresztur.
Péterfi Albert	unitárius	„	N.-Ajta.
Szabó Dénes	„	1872	H.-Almás.
Vas Miklós	„	1873	H.-Keményfalva.
László Mózes	„	1870	Bözöd.
Török Domokos	„	„	Csekefalva.
Kálmán Lajos	„	1871	Sz.-Keresztur.
Simon Balázs	ev. ref.	1874	Martonos.
Szél Géza	unitárius	1873	Sz.-Keresztur.
Kedei Dénes	„	1871	Rava.
Varga Lajos	ev. ref.	1872	N.-Ajta.
Geréb Ádám	unitárius	1873	A.-Boldogfalva.
Éltető Lajos	ev. ref.	1874	Sz.-Keresztur.
Dimén Mózes	unitárius	1871	Uj-Székel.
Klein Sámuel	mózes vall.	1873	Sz.-Keresztur.
Lőrincz Dénes	unitárius	„	H.-Keményfalva.
Cseh Lajos	„	„	Szt.-Gericze.
Nagy Izidor	ev. ref.	1872	Sz.-Keresztur.
Lárga Miklós	gör. kel.	1870	Héjasfalva.
Veres Gábor	unitárius	1874	Sz.-Keresztur.
Lőrinczi Domokos	„	1872	Szt.-Ábrahám.
Gábor Sándor	gör. kel.	1870	A.-Boldogfalva.
Mátéfi Ferencz	unitárius	1873	Szt.-Ábrahám.
Csiki István	„	1872	Dombó.
Kis László	„	1871	M.-Sáros.
Langer Gusztáv	róm. kath.	1869	Szász-Keresztur.
Gánia Mihály	gör. kel.	1870	N.-Bun.
Buzogány János	ev. ref.	1871	Uj-Székel.
Palotka Domokos*	unitárius	„	M.-Zsákod.
Lőrinczi Lajos*	„	1872	Fiatfalva.
Összesen: 34.			
Előkészitő osztály.			
Ádám Aladár	unitárius	1873	Bözöd.
Kecskés János	„	1871	Rava.
Nagy Károly	ev. ref.	1873	Sz.-Keresztur.
Csegezi Árpád	unitárius	1874	Héjasfalva.
Katona Sándor	„	1875	Sz.-Keresztur.
Blahunka Sándor	róm. kath.	1874	N.-Bánya.
Csiki György	unitárius	1873	Ádámos.
Sándor Aurél	ev. ref.	1875	Sz.-Keresztur.

Név	Vallása	Születési	
		éve	helye
Sándor Viktor	ev. ref.	1876	Sz.-Keresztur.
Burszán János	unitárius	1872	Fiatfalva.
Nánási Elemér	ev. ref.	1874	Sz.-Udvarhely.
Mánthó József	„	1875	Kecseth.
Kozma Endre	unitárius	„	Sz.-Keresztur.
Horváth János	ev. ref.	„	„
Kristóf Ákos	„	1872	„
Nagy János	unitárius	1875	Bethl.-Szt.-Miklós.
Győrfi József	ev. ref.	1874	Sz.-Keresztur.
Katona Béla	unitárius	1873	A.-Siménfalva.
Lőrinczi Mihály	„	1875	Fiatfalva.
Fazakas József	„	1874	„
Veres Árpád	róm. kath.	1875	Sz.-Keresztur.
Hajdó Mózes*	ev. ref.	1874	Szt.-Erzsébeth.
Máthé Zsigmond	unitárius	1876	Bözöd.
Feigel Miksa	róm. kath.	1877	„
Seiler Péter	ágost.	1871	Bene.
Töpfer Mihály	„	1869	Rozsonda.
Filp J. Frigyes	„	1868	Appold.
Összesen: 27.			

IV. ÁLTA

STATISTIKAI

az 1884—85-ik tanévről a székely-

Tanfolyam	Osztály	Felvétetett év elején	Évközben	A tanév bezártakor volt	Nemzetiség szerint				Vallás szerint						Élet-	
		Rendes	Kilépett	Rendes	Magyar	Román	Szász	Cseh	Unitárius	Ev. ref.	Róm. kath.	Görög kel.	Ág. hitv.	Mózes vall.	9 éves	10 „
A gymnasiumban	I. gymn. oszt.	34	2	32	30	3	—	1	23	5	2	3	—	1	—	3
	II. gymn. oszt.	19	1	18	19	—	—	—	16	2	1	—	—	—	—	1
	III. gymn. oszt.	11	1	10	10	—	1	—	8	1	1	—	1	—	—	—
	IV. gymn. oszt.	20	1	19	18	2	—	—	16	1	—	2	—	1	—	—
	V. gymn. oszt.	13	—	13	13	—	—	—	12	1	—	—	—	—	—	—
	Összesen :	97	5	92	90	5	1	1	75	10	4	5	1	2	—	4
	Előkészitő oszt.	27	1	26	24	—	3	—	12	9	3	—	3	3	11	7
Az egész együtt	A gymnasiumban	97	5	92	90	5	1	1	75	10	4	5	1	2	—	4
	Az előkészitőben	27	1	26	24	—	3	—	12	9	3	—	3	—	11	7
	Összesen :	124	6	118	114	5	4	1	87	19	7	5	4	2	11	11

LÁNOS

KIMUTATÁS

keresztúri unitárius középtanodánál.

kor szerint									Születési helyük szerint								Osztályozás eredménye				Vizsgát tett	Vizsgát nem tett	Előmenetelök szerint	
11 éves	12 „	13 „	14 „	15 „	16 „	17 „	18 „	19 „	Udvarhelym.	N.-Küküllőm.	K.-Küküllőm.	Háromszékm.	M.-Tordam.	Szathmárm.	Vidéki	Helybeli	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Rendes	Rendes	Haladók	Ismétlők
10	7	7	6	1	—	—	—	—	26	2	3	2	1	—	27	7	7	20	3	2	32	—	23	9
2	5	6	4	1	—	—	—	—	17	—	—	1	1	—	17	2	5	7	6	—	18	—	16	2
—	1	4	2	3	—	—	—	1	7	1	—	2	1	—	8	3	4	2	4	—	10	—	9	1
—	—	2	3	8	6	1	—	—	11	3	1	2	3	—	20	—	5	3	7	4	19	—	17	2
—	—	—	2	5	4	1	1	—	11	—	—	2	—	—	13	—	4	4	2	3	13	—	13	—
12	13	19	17	18	10	2	1	1	72	6	4	9	6	—	85	12	25	36	22	9	92	—	78	14
4	2	1	1	1	—	—	—	—	21	3	2	—	—	1	18	9	7	10	4	—	21	5	16	5
12	13	19	17	18	10	2	1	1	72	6	4	9	6	—	85	12	25	36	22	9	92	—	78	14
4	2	1	1	1	—	—	—	—	21	3	2	—	—	1	18	9	7	10	4	—	21	5	16	5
16	15	20	18	19	10	2	1	1	93	9	6	9	6	1	103	21	32	46	26	9	113	5	94	19

V. A tanuló ifjuság segélyezése.

a) Raffaj Károly alapitványából év kezdetén segélyképen adatott 4 frt Zoltán Albert IV. oszt. tanulónak és év közepén 4 frt Boros Károly III. oszt. tanulónak.

A téli vizsgálat alkalmával:

b) Mártonffy Gergelyné-Koncz Juliánna-alapból: Fábián Dénes, Varga Béla és Raffaj Dániel II. oszt. tanulóknak fejenként 20 frt 34 kr.

c) Az Augusztinovics Sámuel-alapból: Vas Domokos, Vári Albert, Sándor Balázs, Sikó Áron V. osztályu; Szász András, Demeter Dénes, József Dénes IV. oszt., Tana János III. oszt., Deák Ferencz, Karda Sándor II. oszt., Péterfi Albert, Geréb Ádám I. oszt. tanulóknak egyenként 3 frt 50 kr.

A nyári vizsgálat alkalmával:

d) Az Ágoston István-alapból: Vas Domokos, Vári Albert, Lőrinczi Dénes V. oszt. tanulók fejenként 15 frt. Gálfi János, Sikó Áron, Máthé József fejenként 10 frt, Zoltán Albert IV. oszt. tan. 5 frtot; Fülöp Mózes 4 frt.

e) Báró Orbán Balázs alapitványából: Gyarmathi Dénes V. osztályu, Demeter Dénes IV. oszt., Tana János III. oszt., Szász Béla II. oszt., Fichtacher János I. oszt. tanulók fejenként 10 frtot.

f) Fejér Márton-alapból a szépirásért József Dénes 1 frtot.

g) Mártonffy Gergelyné-Koncz Juliánna-alapból: Kádár János, Simó Pál IV. osztályu és Lőrincz Dénes I. oszt. tanulók fejenként 20 frt 34 krt.

h) Botta Györgyné-Koncz Klára-alapból: Pap Mózes V. ozztályu tanuló 20 frtot kapott jutalomképen.

i) Sándor Jolán-alapból: Péterfi Albert I. oszt. tanuló 3 frtot.

k) Pálfi Ferencz tiszti ügyész 1 drb 5 frtos arany adománya Bedő Ferencz II. osztályu tanulónak adatott jutalomképen.

l) Bedő Sándorné-Bereczky Mária-alapból két köztanitónak fizetéspótlék czimen 14 frt 64 kr.

m) Árkosi Dénes esperes ur a Channing müveiből 3 drbot, a K. Magvető 1867. évi folyamát 3 drban és csakugyan a K. Magvető 1870—1882. évi folyamaiból 19 füzetet ajándékozott, hogy jutalomképen kiosztassék. Ezekből a következő ifjak jutalmaztattak: Mester János III. oszt., Deák Ferencz, Deák Izsák, Máthé István II. oszt., Sófalvi Gyula, Balázs Ferencz I. oszt., Katona Sándor, Mánthó József, Csiki György, Horváth János és Nánási Elemér előkészitő oszt. tanúlók.

n) A Koncz János-alapból 10 tanuló kapott havonként 2—2 frtot segélyképen, u. m.: Orbók Kálmán, Demeter Sándor, Imreh József IV. oszt. tanulók, mint rokonok Koncz Jánoshoz; Vas József, József Lajos, Nagy Lajos III. oszt., Kozma Miklós, Máthé István II. oszt., Balázs Ferencz és Sófalvi Gyula I. oszt. tanulók, mint nem rokonok.

VI. Könyvtárak, gyüjtemények, egyletek.

a) A nagy könyvtár a mult iskolai év végén állott 10,786 darabból. Szaporodott ez évben 408 drbbal; tehát ma áll: 11,194 drbból. E gyarapodás a következőleg történt: Jakab Elek ur ajándékozott 153 frt 62 kr értékü könyvet 179 darabban. A gymnasium pénztárából vétetett 10 drb. Berde Mózes ur ajándékpénzéből 14 drb, értéke 73 frt. Értesitő jött különböző iskoláktól az 1883/4. tanévről 36 drb. Egyes kiadók, szerzők küldöttek 29 darabot. Szabó Mózes pénzügyi titkár 3 drbot. A M. T. Akadémia 109 darabot. A kolozsvári egyetemi tanács 5 darabot. Báró Orbán Balázs gymn. gondnok 5 drb. Sándor Domokos képezdei tanár 1 drbot. A nagy könyvtár részére járatott: Magyar Tanügy. Magyar Philosophiai Szemle. Magyar Nyelvőr. Tanáregylet Közlönye. Egyetemes Philologiai Közlöny. Ezeknek ez évi folyamait 1—1 kötetbe számitva és a Budapesti Szemle 12 füzet, összesen 17 drb.

b) Az ifjusági könyvtárnak Jakab Elek ur ajándékozott 1 darabot. Vétetett a pénztárból 94 kötet, értéke 70 frt 4 kr. Járattak a következő lapok: Prot. Egyh. és Iskolai lap. Vasárnapi Ujság. Politikai Ujdonságok. Keresztény Magvető. Hasznos Mulattató. A Néptanitók Lapja jött ingyen.

c) Az ásványgyüjtemény ez évben szaporodott szerzés utján 30 drbbal; az állatgyüjtemény 1 drbbal; a pénzgyüjtemény Szabó Mózes pénzügyi titkár ajándéka folytán egy amerikai pénzzel. A földrajzi gyüjtemény 1 drbbal.

d) Az ifjusági olvasó-egyletnek az első félévben volt 94 beltagja és 11 kültagja. A második félévben volt 93 beltagja és 10 kültagja. Összes bevétel a tagoktól 71 frt 80 kr. Pénztári maradék év végén 21 frt 88 kr.

e) A kölcsönző-egylet vagyona a mult év végén volt 297 frt 46 kr; most 330 frt 99 kr.

f) Az önképzőkör Székely Zsigmond köztanitó vezetése alatt működött. Működő tagja volt 32. Tartott 23 gyülést.

VII. Adatok az 1884/5. tanév történetéhez.

A tanév megnyilt szept. 3-án reggel 8 órakor. Megnyitó beszédet tartott az igazgató.

A tanári karban nem történt semmi változás. A tanitói karból mult tanév végén isk. főnök Vitális Elek saját kérése folytán kilépett és a parajdi takarékpénztárnál könyvvezető-pénztárnok lett; helyébe az E. K. T. Bartók Endre papjelöltet a tordai polgári iskolától áthelyezte.

Az ifjuság erkölcsi magaviselete és a tanulásban való igyekezete dicséretes.

Beteg növendékeink intézeti orvos, Lengyel József ur gyógykezelése alatt állottak. Összesen 30 betegségi eset fordult elő. A be-

tegségek szelidek voltak és hamar lefolytak. Ragályos betegség nem uralkodott.

A növendékek által vásárolt gyógyszerek ára 20%-át Jaeger Fr. József gyógyszerész ur az intézet kórházi tőkéje növelésére ajándékozta.

Igazgatósági ülés volt ez évben 12; tanügyi összejövetel 5.

Az E. K. T. 156—1884. t. ü. sz. a. a németnyelvet az I. II. gymnasiális osztály tantárgyai közül törülte. Ezután, az állami tantervhez hasonlóan, a III. gymn. osztályban veszi kezdetét a németnyelv tanitása. A latin és görögnyelvből az órák szaporittattak. A mértani rajz és szépirás kellő óraszámmal felvétettek. Ennyiben a középiskolai törvény követelményeinek elég lett téve.

Igazgatóságunk ez iskolai év elején a tudósitó könyvek használatát megkezdette. A tanulók előmeneteléről és magukviseletéről a szülők négy izben értesittettek; u. m. szüret-, karácson-, husvét- és pünköstkor.

Az E. K. T. 23—1885. t. ü. sz. a. az érdemszámokra nézve, alkalmazkodva az állami középtanodákhoz, a következőleg intézkedett: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen.

Mltgs. Berde Mózes ur a nagy könyvtár javára 300 frt alapitványt tett. Ez alapitványi tőke a br. Szentkereszti Zsigmond gyermekeinél van, mint a melylyel nevezettek tartoztak az alapitványozó urnak. Igazgatóságunk ennek felvételére nézve a törvényes lépéseket megtette.

A terménytár a 11-ik számu helyiségből a 10-ik számu alkalmasabb szobába tétetett át.

Kir. tankerületi főigazgató, nagyságos Elischer József ur f. évi márczius 8-án és 9-én körünkben időzött. Megvizsgálta a benlakást, tantermeket, gyüjteményeket, igazgatói irodát s megjelent a tanitási órákon is minden osztályban; megnézett mindent. Látta mi van, mi nincsen. Általában jó benyomással távozott el innen.

Főgondnok mltgs. Dániel Gábor ur pedig f. évi junius 10-én tartott vizsgálatot a benlakást, tantermeket, könyvtárt és játéktért illetőleg. A tisztaság felett megelégedését nyilvánitotta.

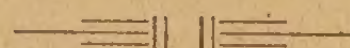
A vizsgálatok január és junius végén tartattak kellő érdeklődés mellett. Az állandó vizsgáló bizottság mellé az E. K. T. a nyári vizsgára a maga részéről Raffaj Károly, Raffaj Domokos, Pálfi Ferencz és Török Sámuel egyházi tanácsos urakat nevezte ki biztosoknak.

A tanév junius 27-én végződött, a mikor is az érdemsor felolvasása, a jutalmak kiosztása után bezáró beszédet tartott az igazgató.

A jövő iskolai év szept. 1-én kezdődik. A dijak előre fizetendők.

Sándor János,
igazgató-tanár.

TARTALOM.

A) Kolozsvári főtanoda.

B) Tordai középtanoda és elemi iskola.

C) Székelykereszturi középtanoda.

